

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง กระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลเสนอไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี (N = 44)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	0	0
หญิง	44	100
2. อายุ		
17-18 ปี	3	7.00
19-20 ปี	37	84.00
21-22 ปี	4	9.00
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม		
ระดับเก่ง	11	25.00
ระดับปานกลาง	22	50.00
ระดับอ่อน	11	25.00

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน เป็นนักศึกษาหญิงทั้งหมด อายุอยู่ในช่วง 17-18 ปี, 19-20 ปี, 21-22 ปี มีจำนวน 3, 37 และ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00, 84.00 และ 9.00 คะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับเก่ง, ปานกลาง และอ่อน มีจำนวน 11, 22 และ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00, 50.00 และ 25.00

2. การหาประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเสนอไว้ในตารางที่ 2

2.1 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปหาประสิทธิผลดังนี้

2.1.1 ทดลองและประเมินผลชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1.1.1 ทดลองกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรธานี จำนวน 44 คน การทดลองพบว่านักศึกษาจำนวนร้อยละ 86.36 สามารถทำแบบฝึกหัดสไลด์ประกอบเสียงได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 92.13 และทำแบบฝึกหัดบทเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 89.30 แสดงว่าสไลด์ประกอบเสียงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 92.13/ 86.36 และบทเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 89.30/ 86.36 และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิสัยของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนและก่อนเรียนเท่ากับ 2.04 สำหรับสไลด์ประกอบเสียง และเท่ากับ 7.36 สำหรับบทเรียน แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 91.00/ 86.36 และช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ นักศึกษาใช้เวลาเรียนเฉลี่ย 2 ชั่วโมง 10 นาที ผลการทำแบบฝึกหัดได้ค่าคะแนนตามตารางที่ 2 และผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้ค่าคะแนนตามตารางที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ (N = 44)

สื่อ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
85 ตัวแรก			
สไลด์ประกอบเสียง	15	13.82	92.13
บทเรียน	10	8.93	89.30
รวม	25	22.75	91.00
สื่อ	จำนวนคนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85	ร้อยละ	
85 ตัวหลัง			
สไลด์ประกอบเสียง	38	86.36	
บทเรียน	38	86.36	
เฉลี่ย	38	86.36	

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนของการทำแบบฝึกหัดของสไลด์ประกอบเสียงและบทเรียนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน เท่ากับ 22.75 คิดเป็นร้อยละ 91.00 และจำนวนคนที่ผ่านเกณฑ์ได้คะแนนร้อยละ 85 ขึ้นไปมีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 แสดงว่าชุดการเรียนด้วยตนเองมีประสิทธิภาพ 91.00/86.36

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ (N =44)

สื่อ	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
	\bar{X}_1	SD1	\bar{X}_2	SD2	
สไลด์ประกอบเสียง	8.73	2.19	10.77	2.29	5.860
บทเรียน	9.63	3.48	16.99	5.54	8.690
สไลด์ประกอบเสียงและบทเรียน	18.63	4.49	27.76	6.04	10.240

$p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์ต่อการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เสนอไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์ต่อการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (N = 44)

ความคิดเห็น	จำนวนคน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน		
มีความเหมาะสม	18	40.91
มากเกินไป	6	13.64
ควรเพิ่มเวลาในการเรียน	17	38.64
การไม่จำกัดเวลาทำให้วิตกกังวล	3	6.82

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน ให้ความคิดเห็นว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความเหมาะสม, ใช้เวลามากเกินไป, ควรเพิ่มเวลาในการเรียน และการไม่จำกัดเวลาทำให้วิตกกังวลมีจำนวน 18, 6, 17 และ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91, 13.64, 38.64 และ 6.82

4. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีรายละเอียดดังนี้

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เรื่อง

กระบวนการพยาบาล

หน่วยที่ 1

สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1

หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์

(เทียบเท่าปริญญาตรี)

โดย นางสาวสกาเดือน มงคลสุคนธ์รัก

หน่วยที่ 1

ความหมาย ความสำคัญ

และ

ขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำ ในการเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบด้วยสไลด์ประกอบเสียงและบทเรียนมี 2 หน่วย สำหรับหน่วยที่ 1 เป็นสไลด์ประกอบเสียง หน่วยที่ 2 เป็นบทเรียน
2. ก่อนการเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) ขอให้นักศึกษาทุกคนปฏิบัติดังนี้
 - 2.1 ศึกษาแนวคิดของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในหน้า 67
 - 2.2 ศึกษาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในหน้า 68 เพื่อจะได้ทราบว่า ภายหลังจากเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว นักศึกษาจะได้ความรู้เรื่องใดจากการเรียน
 - 2.3 ทำแบบสอบก่อนการเรียน **โดยไม่ดูคำตอบ**
 - 2.4 อ่านคำแนะนำในการดูสไลด์ประกอบเสียง
 - 2.5 ดูสไลด์ประกอบเสียง
 - 2.6 ทำแบบฝึกหัด และทำแบบสอบหลังการเรียน **โดยไม่ดูคำตอบ**
 - 2.7 ตรวจสอบคำตอบกับคำตอบแบบฝึกหัดและแบบสอบหลังการเรียน **โดยไม่**
ต้องแก้ไขคำตอบที่ตอบผิด

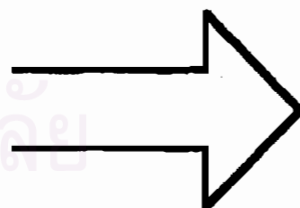
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิด

กระบวนการพยาบาลมีความหมายและมีความสำคัญต่อวิชาชีพพยาบาลเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการพยาบาลเป็นแนวทางให้พยาบาลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดีที่สุดในทั้งด้านการป้องกันโรค การส่งเสริมให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพแก่บุคคลที่อยู่ในภาวะมีสุขภาพดีและบุคคลที่อยู่ในภาวะเจ็บป่วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรดติดตามหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ภายหลังการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้เรียนจะมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกความหมายของกระบวนการพยาบาลได้ถูกต้อง
2. บอกความสำคัญของกระบวนการพยาบาลได้ถูกต้อง
3. บอกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาลได้ถูกต้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบก่อนการเรียน

หน่วยที่ 1

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับคำตอบข้อที่เลือก

1. "กระบวนการพยาบาล" หมายถึงวิธีการแก้ปัญหาในข้อใด
 - ก. ในวิชาชีพพยาบาล
 - ข. แบบลองผิดลองถูก
 - ค. แก้ปัญหาทางการพยาบาลเชิงวิทยาศาสตร์
 - ง. แก้ปัญหาของผู้ป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
2. ในการประเมินปัญหาทางการพยาบาลของผู้ป่วย จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลของผู้ป่วยด้านใด
 - ก. สิ่งแวดล้อม
 - ข. ภาวะที่รับผิดชอบ
 - ค. ประวัติการเจ็บป่วย
 - ง. ร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคม
3. "การวินิจฉัยการพยาบาล" หมายถึงข้อใด
 - ก. การระบุวิธีปฏิบัติการพยาบาล
 - ข. การระบุปัญหาทางการพยาบาล
 - ค. การระบุวัตถุประสงค์ทางการพยาบาล
 - ง. การระบุลำดับความสำคัญของปัญหาทางการพยาบาล
4. ข้อใดคือ "ข้อความวินิจฉัยทางการพยาบาล"
 - ก. ท้องผูกเนื่องจากรับประทานอาหารไม่ถูกต้อง
 - ข. ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอเนื่องจากระบบย่อยอาหารทำงานผิดปกติ
 - ค. ตาโปนเนื่องจากมีความผิดปกติที่อวัยวะที่ทำหน้าที่ควบคุมการเผาผลาญ
 - ง. อุณหภูมิสูงกว่าปกติเนื่องจากมีความผิดปกติที่อวัยวะที่ทำหน้าที่ควบคุมความร้อน

5. การวินิจฉัยการพยาบาลแตกต่างจากการวินิจฉัยทางการแพทย์ คือ การวินิจฉัยการพยาบาลจะระบุชื่อความลักษณะใด
 - ก. ปัญหาทางการประเมินผู้ป่วย
 - ข. ปัญหาทางการปฏิบัติการพยาบาล
 - ค. ปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยที่ต้องการการพยาบาล
 - ง. ปัญหาทางการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
6. "การปฏิบัติการพยาบาล" มีลักษณะในข้อใด
 - ก. เกรงครัดตามการวางแผนการพยาบาล
 - ข. ต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์ทางการพยาบาล
 - ค. การมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและทีมการพยาบาล
 - ง. ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและยืดหยุ่นตามความเหมาะสม
7. "การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล" มุ่งตรวจสอบการปฏิบัติในเรื่องใด
 - ก. การประเมินผู้ป่วย การวางแผนการพยาบาล
 - ข. การประเมินผู้ป่วย การวินิจฉัยการพยาบาล
 - ค. การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล
 - ง. การประเมินผู้ป่วย การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล
8. ขั้นตอนใดของกระบวนการพยาบาลที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อ "การวินิจฉัยการพยาบาล"
 - ก. การประเมินผู้ป่วย
 - ข. การปฏิบัติการพยาบาล
 - ค. การวางแผนการพยาบาล
 - ง. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
9. "กระบวนการพยาบาล" สำคัญต่อวิชาชีพคือช่วยให้พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างไร
 - ก. ถูกต้อง
 - ข. รวดเร็ว
 - ค. เข้าใจตรงกัน
 - ง. ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ
10. ขั้นตอนใดของกระบวนการพยาบาลที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อ "การวางแผนการพยาบาล"

ก. การประเมินผู้ป่วย	ข. การปฏิบัติการพยาบาล
ค. การวินิจฉัยการพยาบาล	ง. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

11. "การวางแผนการพยาบาล" หมายถึงการกำหนดแนวทางเพื่อสิ่งใด
 - ก. เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ
 - ข. เพื่อให้เกิดความเป็นองค์รวม
 - ค. เพื่อให้เป็นขั้นตอนที่มีระบบระเบียบ
 - ง. เพื่อเป็นแบบในการปฏิบัติการพยาบาล
12. ขั้นตอนแรกของ "การวางแผนการพยาบาล" คือข้อใด
 - ก. กำหนดวัตถุประสงค์
 - ข. กำหนดบทบาทอิสระของพยาบาล
 - ค. กำหนดบทบาทที่ไม่อิสระของพยาบาล
 - ง. กำหนดบทบาทที่ต้องร่วมมือกันของพยาบาล
13. "การปฏิบัติการพยาบาล" หมายถึงข้อใด
 - ก. การปฏิบัติตามแผนการรักษา
 - ข. การปฏิบัติตามแผนการพยาบาล
 - ค. การปฏิบัติตามความต้องการของผู้ป่วย
 - ง. การปฏิบัติตามความเหมาะสมของผู้ป่วย
14. ขั้นตอนใดของกระบวนการพยาบาลที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อ "การปฏิบัติการพยาบาล"
 - ก. การประเมินผู้ป่วย
 - ข. การวินิจฉัยการพยาบาล
 - ค. การวางแผนการพยาบาล
 - ง. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
15. "กระบวนการพยาบาล" เป็นการปฏิบัติที่ต้องครอบคลุมเรื่องใดบ้าง
 - ก. วิธีการปฏิบัติงาน และการวางแผน
 - ข. การวางแผน การลงมือปฏิบัติ และมีผลลัพธ์
 - ค. วัตถุประสงค์ การวางแผน และมีผลลัพธ์
 - ง. วัตถุประสงค์ การลงมือปฏิบัติ และมีผลลัพธ์
16. "กระบวนการพยาบาล" เป็นวิธีการปฏิบัติงานที่แสดงถึงข้อใด
 - ก. คุณภาพของวิชาชีพพยาบาล
 - ข. มาตรฐานของวิชาชีพพยาบาล
 - ค. ความสามัคคีของวิชาชีพพยาบาล
 - ง. กฎเกณฑ์และระเบียบของวิชาชีพพยาบาล

ขอให้ดูแลได้ประกอบเสียงอย่างมีความสุข

คำแนะนำในการดูสไลด์ประกอบเสียง

1. สไลด์ประกอบเสียงประกอบด้วยแผ่นสไลด์ จำนวน 50 แผ่น และตลับเทป 1 ม้วน
2. เตรียมอุปกรณ์เพิ่มเติมคือ เครื่องฉายสไลด์ จำนวน 1 เครื่อง เทปบันทึกเสียง จำนวน 1 เครื่อง และปลั๊กไฟ จำนวน 1 อัน
3. นำแผ่นสไลด์มาเรียงลงในถาดใส่สไลด์ตามลำดับจนครบ 50 แผ่น
4. นำตลับเทปหน้า A ใส่ในเทปบันทึกเสียง
5. เสียบปลั๊กไฟเครื่องฉายสไลด์และเทปบันทึกเสียง และเปิดเครื่อง
6. กดที่เครื่องฉายสไลด์หรือรีโมทคอนโทรล เพื่อให้แผ่นสไลด์เคลื่อนที่ไปข้างหน้าพร้อมกับฟังเสียงประกอบจากเทปบันทึกเสียง และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด **ห้ามข้ามขั้นตอน** การข้ามขั้นตอนจะทำให้นักศึกษาเรียนไม่เข้าใจ เนื่องจากขาดความต่อเนื่อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง จงเติมข้อความลงในช่องว่างโดยไม่ดูคำตอบ แล้วจึงตรวจสอบคำตอบกับคำตอบ
โดยไม่ต้องแก้ไขคำตอบที่ตอบผิด

1. พยาบาลใช้กระบวนการพยาบาลในวิชาชีพพยาบาลมีวัตถุประสงค์อย่างไร
 - ก. การป้องกันโรค
 - ข.
 - ค. การรักษาพยาบาล
 - ง. การฟื้นฟูสภาพ

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำตอบแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป

2. กระบวนการพยาบาล หมายถึง.....

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำตอบแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป

3. กลุ่มเป้าหมายที่พยาบาลนำกระบวนการพยาบาลไปใช้คือ.....

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำตอบแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป

4. กระบวนการพยาบาลมี.....ขั้นตอน เรียงตามลำดับก่อนหลังดังนี้

1.
2.
3. การวางแผนการพยาบาล
4.
5. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำตอบแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป

คำเฉลยแบบฝึกหัด

1. พยาบาลใช้กระบวนการพยาบาลในวิชาชีพพยาบาลมีวัตถุประสงค์อย่างไร
 - ก. การป้องกันโรค
 - ***ข. การส่งเสริมสุขภาพ***
 - ค. การรักษาพยาบาล
 - ง. การฟื้นฟูสภาพ

(ถ้าตอบถูกให้ดูสไลด์ประกอบเสียงต่อไป ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 8 - 12)
2. กระบวนการพยาบาล หมายถึง วิธีการแก้ปัญหา

(ถ้าตอบถูกให้ทำแบบฝึกหัดข้อ 3 ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 14)
3. กลุ่มเป้าหมายที่พยาบาลนำกระบวนการพยาบาลไปใช้คือ ผู้รับบริการ (อาจเป็นบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน)

(ถ้าตอบถูกให้ดูสไลด์ประกอบเสียงต่อไป ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 15 - 21)
4. กระบวนการพยาบาลมี 5 ขั้นตอน เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ
 - *** 1. การประเมินผู้รับบริการ ***
 - *** 2. การวินิจฉัยการพยาบาล ***
 3. การวางแผนการพยาบาล
 - *** 4. การปฏิบัติการพยาบาล ***
 5. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

(ถ้าตอบถูกให้ดูสไลด์ประกอบเสียงต่อไป ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 23 -28)

#####

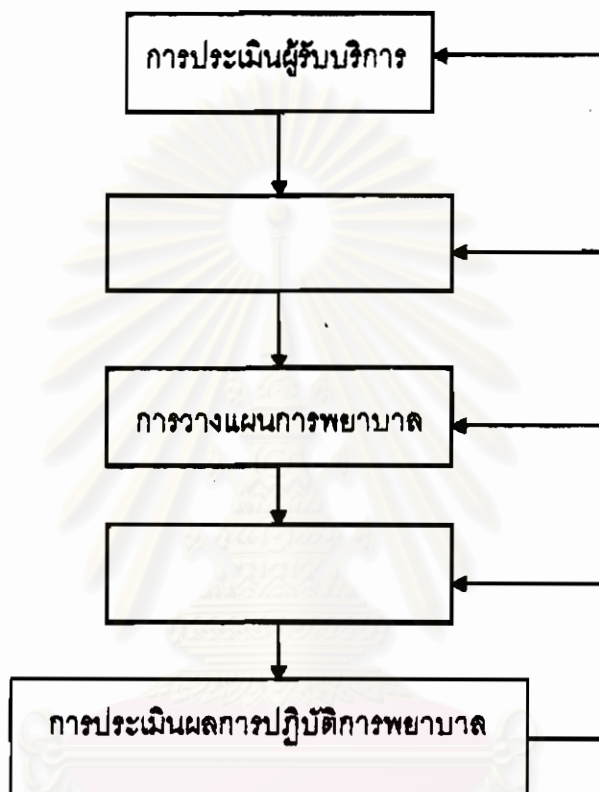
คำเฉลยแบบฝึกหัด

=====

5. การประเมินผู้รับบริการ หรือการประเมินผู้ป่วย หมายถึง การรวบรวมข้อมูล ของ ผู้รับบริการ โดยให้ครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคม
(ถ้าตอบถูกให้ทำแบบฝึกหัดข้อ 6 ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 30 - 31)
6. การแยกแยะ + การตัดสินใจปัญหาสุขภาพและสาเหตุ หมายถึง การวินิจฉัยการพยาบาล
(ถ้าตอบถูกให้ดูสไลด์ประกอบเสียงต่อไป ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 32-33)
7. การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาสุขภาพ หมายถึง การวางแผนการพยาบาล
(ถ้าตอบถูกให้ทำแบบฝึกหัดข้อ 8 ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 35 - 36)
8. การนำแผนการพยาบาลไปปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาล
(ถ้าตอบถูกให้ดูสไลด์ประกอบเสียงต่อไป ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 37 - 38)
9. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติการพยาบาลกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
(ถ้าตอบถูกให้ทำแบบฝึกหัดข้อ 10 ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 40-41)

แบบฝึกหัด

10. จากแผนภูมิที่กำหนดให้ จงเติมข้อความให้สัมพันธ์กันและถูกต้อง

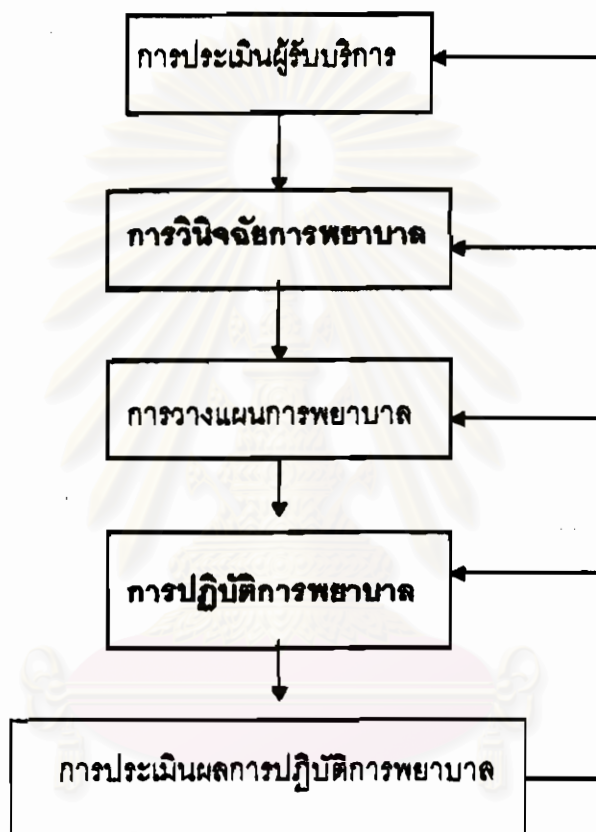

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำเฉลยแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป

คำเฉลยแบบฝึกหัด

10. จากแผนภูมิที่กำหนดให้ จงเติมข้อความให้สัมพันธ์กันและถูกต้อง

(ถ้าตอบถูกให้ทำแบบสอบหลังการเรียน ถ้าตอบผิดให้ย้อนกลับไปดูสไลด์ประกอบเสียงลำดับที่ 42)

นักศึกษามาถึงจุดหมายปลายทางแล้ว
ขอให้ทำแบบสอบหลังการเรียน
ด้วยความโชคดี

แบบสอบหลังการเรียน

** หน่วยที่ 1 **

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับคำตอบข้อที่เลือก

1. “กระบวนการพยาบาล” หมายถึงวิธีการแก้ปัญหาในข้อใด
 - ก. ในวิชาชีพพยาบาล
 - ข. แบบลองผิดลองถูก
 - ค. แก้ปัญหาทางการพยาบาลเชิงวิทยาศาสตร์
 - ง. แก้ปัญหาของผู้ป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
2. ในการประเมินปัญหาทางการพยาบาลของผู้ป่วยจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลของผู้ป่วยด้านใด
 - ก. สิ่งแวดล้อม
 - ข. ภาวะที่รับผิดชอบ
 - ค. ประวัติการเจ็บป่วย
 - ง. ร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคม
3. “การวินิจฉัยการพยาบาล” หมายถึงข้อใด
 - ก. การระบุวิธีปฏิบัติการพยาบาล
 - ข. การระบุปัญหาทางการพยาบาล
 - ค. การระบุวัตถุประสงค์ทางการพยาบาล
 - ง. การระบุลำดับความสำคัญของปัญหาทางการพยาบาล
4. ข้อใดคือ “ข้อความวินิจฉัยทางการพยาบาล”
 - ก. ท้องผูกเนื่องจากรับประทานอาหารไม่ถูกต้อง
 - ข. ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอเนื่องจากระบบย่อยอาหารทำงานผิดปกติ
 - ค. ตาโปนเนื่องจากมีความผิดปกติที่อวัยวะที่ทำหน้าที่ควบคุมการเผาผลาญ
 - ง. อุณหภูมิสูงกว่าปกติเนื่องจากมีความผิดปกติที่อวัยวะที่ทำหน้าที่ควบคุมความร้อน

5. การวินิจฉัยการพยาบาลแตกต่างจากการวินิจฉัยทางการแพทย์ คือ การวินิจฉัยการพยาบาลจะระบุข้อความลักษณะใด
 - ก. ปัญหาทางการประเมินผู้ป่วย
 - ข. ปัญหาทางการปฏิบัติการพยาบาล
 - ค. ปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยที่ต้องการการพยาบาล
 - ง. ปัญหาทางการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
6. "การปฏิบัติการพยาบาล" มีลักษณะในข้อใด
 - ก. เสร็จครัดตามการวางแผนการพยาบาล
 - ข. ต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์ทางการพยาบาล
 - ค. การมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและทีมการพยาบาล
 - ง. ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและยืดหยุ่นตามความเหมาะสม
7. "การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล" มุ่งตรวจสอบการปฏิบัติในเรื่องใด
 - ก. การประเมินผู้ป่วย การวางแผนการพยาบาล
 - ข. การประเมินผู้ป่วย การวินิจฉัยการพยาบาล
 - ค. การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล
 - ง. การประเมินผู้ป่วย การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล
8. ขั้นตอนใดของกระบวนการพยาบาลที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อ "การวินิจฉัยการพยาบาล"
 - ก. การประเมินผู้ป่วย
 - ข. การปฏิบัติการพยาบาล
 - ค. การวางแผนการพยาบาล
 - ง. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
9. "กระบวนการพยาบาล" สำคัญต่อวิชาชีพคือช่วยให้พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างไร
 - ก. ถูกต้อง
 - ข. รวดเร็ว
 - ค. เข้าใจตรงกัน
 - ง. ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ
10. ขั้นตอนใดของกระบวนการพยาบาลที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อ "การวางแผนการพยาบาล"
 - ก. การประเมินผู้ป่วย
 - ข. การปฏิบัติการพยาบาล
 - ค. การวินิจฉัยการพยาบาล
 - ง. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

11. "การวางแผนการพยาบาล" หมายถึง การกำหนดแนวทางเพื่อสิ่งใด
 - ก. เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ
 - ข. เพื่อให้เกิดความเป็นองค์รวม
 - ค. เพื่อให้เป็นขั้นตอนที่มีระบบระเบียบ
 - ง. เพื่อเป็นแบบในการปฏิบัติการพยาบาล
12. ขั้นตอนแรกของ "การวางแผนการพยาบาล" คือข้อใด
 - ก. กำหนดวัตถุประสงค์
 - ข. กำหนดบทบาทอิสระของพยาบาล
 - ค. กำหนดบทบาทที่ไม่อิสระของพยาบาล
 - ง. กำหนดบทบาทที่ต้องร่วมมือกันของพยาบาล
13. "การปฏิบัติการพยาบาล" หมายถึงข้อใด
 - ก. การปฏิบัติตามแผนการรักษา
 - ข. การปฏิบัติตามแผนการพยาบาล
 - ค. การปฏิบัติตามความต้องการของผู้ป่วย
 - ง. การปฏิบัติตามความเหมาะสมของผู้ป่วย
14. ขั้นตอนใดของกระบวนการพยาบาลที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อ "การปฏิบัติการพยาบาล"
 - ก. การประเมินผู้ป่วย
 - ข. การวินิจฉัยการพยาบาล
 - ค. การวางแผนการพยาบาล
 - ง. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
15. "กระบวนการพยาบาล" เป็นการปฏิบัติที่ต้องครอบคลุมเรื่องใดบ้าง
 - ก. วิธีการปฏิบัติงาน และการวางแผน
 - ข. การวางแผน การลงมือปฏิบัติ และมีผลลัพธ์
 - ค. วัตถุประสงค์ การวางแผน และมีผลลัพธ์
 - ง. วัตถุประสงค์ การลงมือปฏิบัติ และมีผลลัพธ์
16. "กระบวนการพยาบาล" เป็นวิธีปฏิบัติงานที่แสดงถึงข้อใด
 - ก. คุณภาพของวิชาชีพพยาบาล
 - ข. มาตรฐานของวิชาชีพพยาบาล
 - ค. ความสามัคคีของวิชาชีพพยาบาล
 - ง. กฎเกณฑ์และระเบียบของวิชาชีพพยาบาล

คำเฉลยแบบสอบหลังการเรียน
หน่วยที่ 1

1. ค
2. ง
3. ข
4. ก
5. ค
6. ง
7. ง
8. ก
9. ก
10. ค
11. ง
12. ก
13. ข
14. ค
15. ง
16. ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พักสายตา 10 นาที

แล้วจึงเรียนหน่วยที่ 2 ต่อไป

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เรื่อง

กระบวนการพยาบาล

หน่วยที่ 2

**สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1
หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์
(เทียบเท่าปริญญาตรี)**

โดย นางสาวสกาเดือน มงคลสุนทรรัก

หน่วยที่ 2

การใช้กระบวนการพยาบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำ

ในการเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองส่วนนี้เป็นหน่วยที่ 2 เป็นบทเรียน
2. ก่อนการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาลสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) ขอให้นักศึกษาทุกคนปฏิบัติดังนี้
 - 2.1 ศึกษาแนวคิดของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในหน้า 86
 - 2.2 ศึกษาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในหน้า 87 เพื่อจะได้ทราบว่าภายหลังจากเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วนักศึกษาจะได้รับความรู้เรื่องใดจากการเรียน
 - 2.3 ทำแบบสอบก่อนการเรียน **โดยไม่ดูคำตอบ**
 - 2.4 เรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับอย่างต่อเนื่อง
 - 2.5 ทำแบบฝึกหัด **โดยไม่ดูคำตอบ**
 - 2.6 ตรวจสอบคำตอบกับคำตอบแบบฝึกหัด **โดยไม่ต้องแก้ไขคำตอบที่ตอบผิด**
 - 2.7 ทำแบบสอบหลังการเรียน **โดยไม่ดูคำตอบ**
 - 2.8 ตรวจสอบคำตอบกับคำตอบแบบสอบหลังการเรียน **โดยไม่ต้องแก้ไขคำตอบที่ตอบผิด**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

%%%%%%%%%

****** ขอให้นักศึกษาทุกคนมีความสุขและสนุกกับการเรียน ******

แนวคิด

การที่พยาบาลจะนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นพยาบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการพยาบาล การที่พยาบาลมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการพยาบาลจะช่วยให้พยาบาลสามารถประเมินผู้รับบริการ วินิจฉัยการพยาบาล วางแผนการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาล และประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการซึ่งอาจเป็นบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรดติดตามหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ภายหลังการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้เรียนจะมีความสามารถต่อไปนี้

1. ในสถานการณ์ที่กำหนด

- 1.1 ระบุแหล่งข้อมูลการประเมินปัญหาของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการได้ถูกต้องและครบถ้วน
- 1.2 ระบุข้อความวินิจฉัยการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญได้ถูกต้องและครบถ้วน
- 1.3 ระบุวัตถุประสงค์ของการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญได้ถูกต้องและครบถ้วน
- 1.4 ระบุวิธีปฏิบัติการพยาบาลพร้อมแสดงเหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพยาบาลแต่ละข้อเรียงตามลำดับความสำคัญได้ถูกต้องและครบถ้วน
- 1.5 ระบุวิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติการพยาบาลได้ถูกต้องและครบถ้วน

ดีที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

.....

.....

.....

แบบสอบก่อนการเรียน หน่วยที่ 2

คำชี้แจง ให้อ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถามข้อ 1.1-1.5

ผู้ป่วยหญิงอายุ 17 ปี มาโรงพยาบาลด้วยประวัติไม่มีแรงและอ่อนเพลียมา 5 วัน มารดาให้ข้อมูลว่า ผู้ป่วยคิดว่าตนเองอ้วนจึงรับประทานอาหารให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เหนื่อยทุกครั้งหลังทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อาบน้ำ รับประทานอาหาร ฯลฯ จากผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า อัลบูมินต่ำมาก จากการสังเกตพบว่า ผู้ป่วยรูปร่างผอมมาก เหนื่อยหลังจากเปลี่ยนชุดผู้ป่วย วัตถุประสงค์มาซีพบว่า อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส ชีพจร 110 ครั้งต่อนาที หายใจ 28 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 120/80 มิลลิเมตรปรอท เมื่อท่านเป็นคนแรกที่ประเมินสภาพผู้ป่วยครั้งแรกที่มาโรงพยาบาล จงตอบคำถามต่อไปนี้

จงเติมข้อความในช่องว่าง

- 1.1 แหล่งข้อมูลสำหรับการประเมินปัญหาของผู้ป่วยรายนี้ได้จากแหล่งใดบ้าง
 - 1.1.1
 - 1.1.2
 - 1.1.3
 - 1.1.4

ภาคตารางที่กำหนดไว้ในหน้า 90 - 94 ให้ดำเนินการต่อไปนี้

1.2 ระบุข้อความวินิจฉัยการพยาบาลของผู้ป่วยรายนี้เรียงตามลำดับความสำคัญคือ

1.3 จากข้อ 1.2 ระบุวัตถุประสงค์ของการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญคือ

1.4 จากข้อ 1.3 ระบุวิธีปฏิบัติการพยาบาลพร้อมแสดงเหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพยาบาลแต่ละข้อเรียงตามลำดับความสำคัญคือ

1.5 จากข้อ 1.4 ระบุวิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติการพยาบาลคือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการพยาบาล มี 5 ขั้นตอนคือ

1. การประเมินผู้รับบริการ (ASSESSMENT)
2. การวินิจฉัยการพยาบาล (NURSING DIAGNOSIS)
3. การวางแผนการพยาบาล (PLANNING)
4. การปฏิบัติการพยาบาล (IMPLEMENTATION)
5. การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล (EVALUATION)

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินผู้รับบริการ

การประเมินผู้รับบริการ (ASSESSMENT) การที่พยาบาลจะรวบรวมข้อมูลของผู้รับบริการซึ่งอาจเป็นบุคคล ครอบครัว หรือชุมชนได้ดีเพียงใดนั้น จะต้องทราบแหล่งข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูลต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล มี 2 ชนิดคือ

1.1 **ข้อมูลอัตนัย (SUBJECTIVE DATA)** คือข้อมูลที่ได้จากผู้รับบริการซึ่งอาจเป็นบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพ

ตัวอย่าง ขณะที่ผู้ป่วยพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลบอกพยาบาลว่ารู้สึกคลื่นไส้แต่ไม่มีอาเจียน พี่สาวของผู้ป่วยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ผู้ป่วยนอนไม่ค่อยหลับเพราะคิดมาก พยาบาลเวรตึกส่งเวรว่าเมื่อคืนผู้ป่วยคลื่นไส้ตลอดเวลา

จากตัวอย่างดังกล่าว **ข้อมูลอัตนัยคือ** รู้สึกคลื่นไส้แต่ไม่มีอาเจียน

นอนไม่ค่อยหลับเพราะคิดมาก

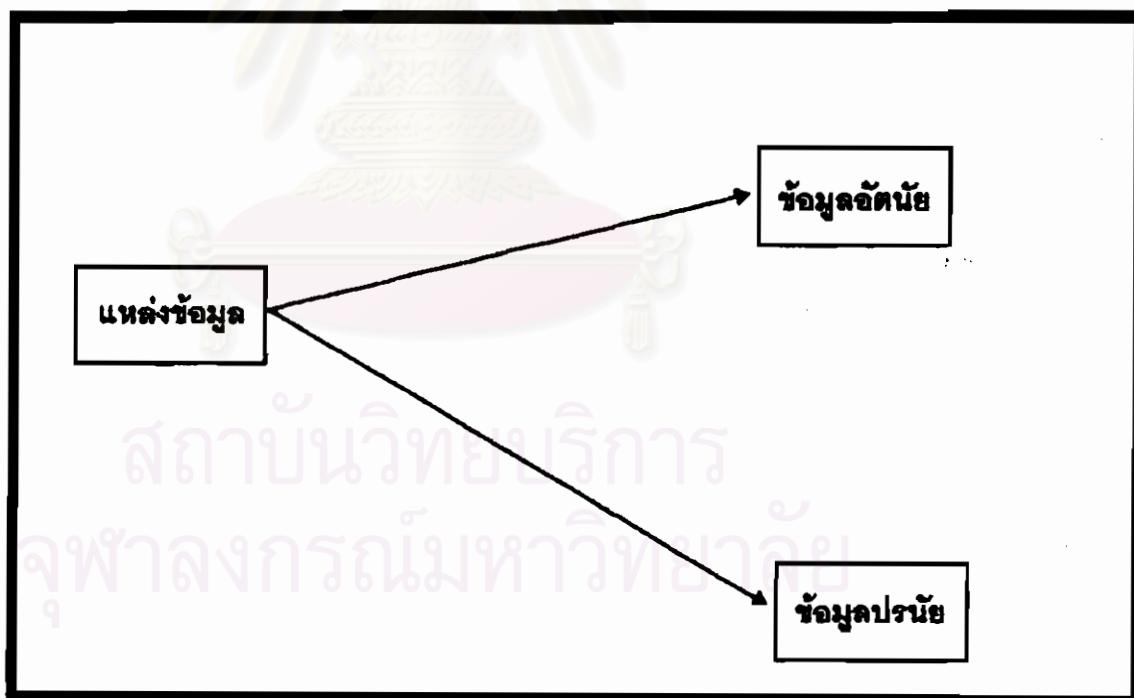
คลื่นไส้ตลอดเวลา

1.2 **ข้อมูลปรนัย (OBJECTIVE DATA)** คือข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การตรวจร่างกาย บันทึกผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และบันทึกต่าง ๆ

ตัวอย่าง เมื่อพยาบาลพบผู้ป่วยสังเกตพบว่า ผู้ป่วยไอมาก หุดเสียงแหบ
ตรวจร่างกายพบว่า ผิวหนังทั่วร่างกายร้อนและแดงมากกว่าปกติ จากผลการตรวจทางห้องปฏิบัติ
การพบว่า เม็ดเลือดขาวสูงกว่าปกติเล็กน้อย

จากตัวอย่างดังกล่าว ข้อมูลปฐมัยคือ โอบ่อยมาก
หุดเสียงแหบ
ผิวหนังร้อนและแดงมากกว่าปกติ
เม็ดเลือดขาวสูงกว่าปกติเล็กน้อย

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงแหล่งข้อมูล

2. วิธีการรวบรวมข้อมูล มี 4 วิธีคือ

2.1 **การสังเกต (OBSERVATION)** เป็นการใช้สัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การสัมผัส การดม และการลิ้มรสเพื่อพิจารณาผู้รับบริการอย่างครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคมทุกครั้งที่เข้าเยี่ยม หรือให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการ

ตัวอย่าง ขณะเข้าเยี่ยมผู้ป่วยพยาบาลสังเกตพบว่า ผู้ป่วยเหม่อลอย ไม่สนใจตนเองและสิ่งแวดล้อม และบวมกดบุ๋มทั้งตัว จึงใช้เครื่องมือช่วยฟังคือหูฟังเพื่อฟังจังหวะการเต้นของหัวใจพร้อมกับดมกลิ่นของผู้ป่วยพบว่ามีกลิ่นเหม็นอืด เมื่อสัมผัสผิวหนังของผู้ป่วยพบว่า เหนียวและมีเหงื่อมาก เมื่อถึงเวลารับประทานอาหารของผู้ป่วยจึงชิมอาหารพบว่าเค็มมาก

จากตัวอย่างดังกล่าว เป็นการใช้สัมผัสทั้ง 5 ครบถ้วนคือ การมอง(จากการสังเกต) การฟังโดยใช้หูฟัง การสัมผัส การดม และการลิ้มรส

2.2 **การสัมภาษณ์ (INTERVIEW)** เป็นการติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการซึ่งอาจเป็นบุคคล ครอบครัว หรือชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการโดยต้องแนะนำตัวกับผู้รับบริการ บอกระยะเวลาในการพูดคุย ใช้คำถามปลายเปิด และเป็นผู้ฟังที่ดี รวมทั้งต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับบริการด้วย เพื่อทบทวนหรือตรวจสอบว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่

ตัวอย่าง เมื่อพยาบาลพบผู้ป่วยมีการพูดคุยกันดังนี้

- พยาบาล** สวัสดีค่ะคุณดวงดาว ดิฉันเป็นพยาบาลชื่อสุดใจ ขอเวลาพูดคุยกับคุณดวงดาว ประมาณ 10 นาที ได้ไหมคะ (แนะนำตัวกับผู้รับบริการและบอกระยะเวลาในการพูดคุย)
- ผู้ป่วย** สวัสดีค่ะ ยินดีมากค่ะที่คุณสุดใจจะมาคุยกับดิฉัน
- พยาบาล** คุณดวงดาวมีอาการอย่างไรบ้างคะถึงได้มาโรงพยาบาล (ใช้คำถามปลายเปิดและเป็นผู้ฟังที่ดี)
- ผู้ป่วย** รู้สึกเหนื่อยและเจ็บหน้าอกค่ะ
- พยาบาล** คุณดวงดาวรู้สึกเหนื่อยและเจ็บหน้าอกก่อนมาโรงพยาบาลกี่วันคะ (ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อทบทวนหรือตรวจสอบว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่)

2.3 การตรวจร่างกาย (EXAMINATION) เป็นการใช้เทคนิควิธี 4 ขั้นตอนเพื่อตรวจร่างกายผู้รับบริการคือ การดู (INSPECTION) การฟัง (AUSCULTATION) การเคาะ (PERCUSSION) และการคลำ (PALPATION) โดยต้องขออนุญาตผู้รับบริการก่อนทุกครั้งพร้อมทั้งจัดให้มีความเป็นส่วนตัว และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับบริการทุกครั้ง อาจตรวจร่างกายตามระบบต่าง ๆ หรืออาจตรวจตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าก็ได้ ตามปกติจะตรวจร่างกายทุกอวัยวะ แต่อาจตรวจเฉพาะอวัยวะที่มีความผิดปกติตามสภาพของผู้รับบริการในขณะนั้น

ตัวอย่าง การตรวจร่างกายของผู้ป่วยบริเวณช่องท้อง มีวิธีการดังนี้

ขั้นตอนแรก ขออนุญาตผู้ป่วยแล้วจึงก้มหน้าให้มิดชิด

การดู โดยสังเกตว่าบริเวณช่องท้องโตกว่าปกติหรือไม่ ด้านซ้ายและด้านขวามีขนาดเท่ากันหรือไม่ มีบาดแผลหรือไม่ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การฟัง โดยใช้หูฟังเพื่อฟังว่าลำไส้มีการเคลื่อนไหวหรือไม่ เคลื่อนไหวปกติหรือช้ากว่าปกติ

ขั้นตอนที่ 3 การเคาะ โดยเคาะเบาๆ เพื่อตรวจว่าเสียงเคาะโปร่งหรือทึบ

ขั้นตอนสุดท้าย การคลำ เพื่อตรวจว่ามีก้อนในช่องท้องหรือไม่ มีความเจ็บปวดหรือไม่หรืออย่างไร

การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ป่วยว่าผลการตรวจร่างกายเป็นอย่างไร

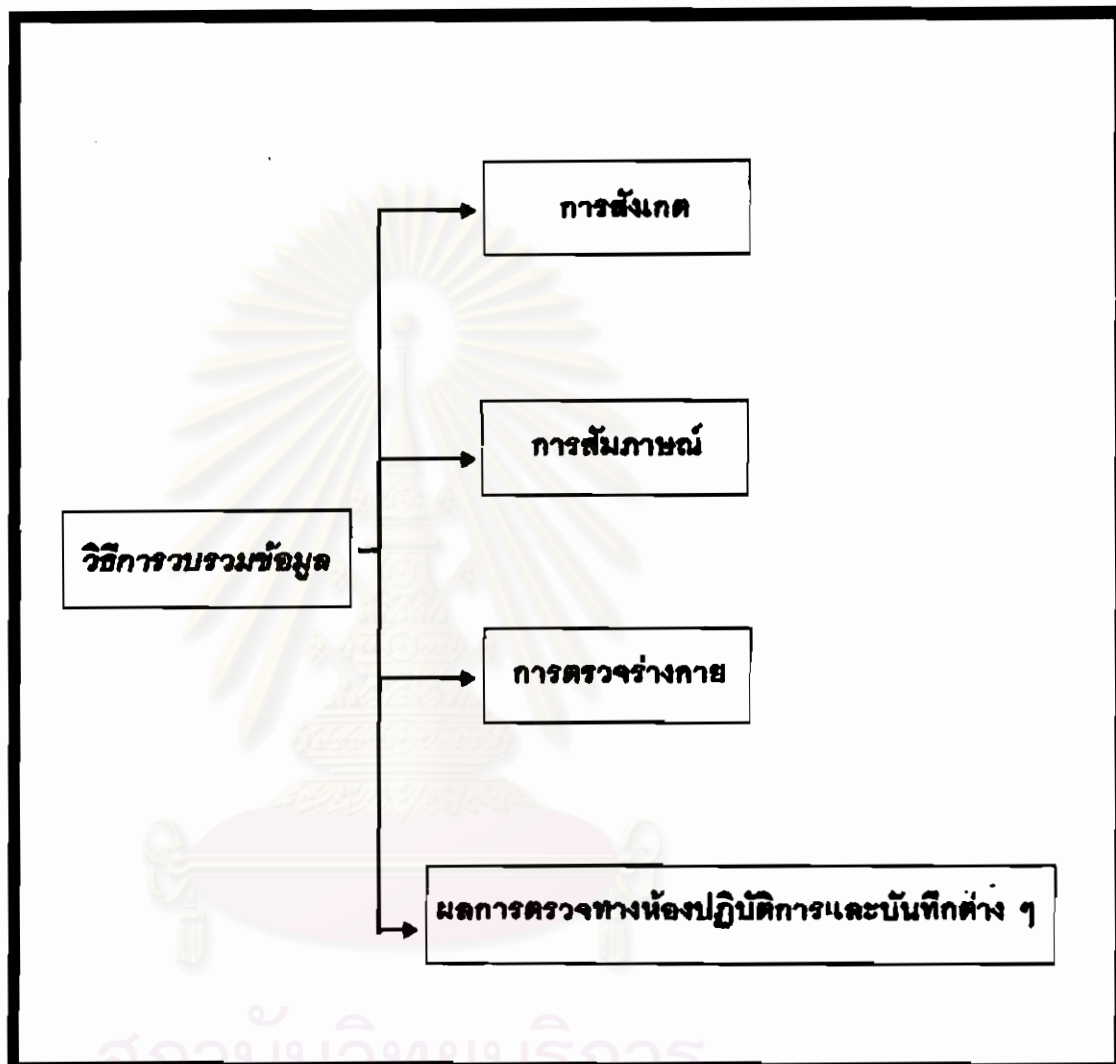
ต้องพิจารณาจากสภาพของผู้ป่วยว่าเหมาะสมเพียงใด เพราะผู้ป่วยบางคนอาจไม่ยอมรับ หรือยังไม่เหมาะสมที่จะบอกผู้ป่วยในขณะนั้น

2.4 การศึกษาจากผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและบันทึกต่าง ๆ เป็นการนำค่าที่ได้จากการตรวจทางห้องทดลองไปเปรียบเทียบกับค่าปกติของการตรวจชนิดนั้น ๆ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยสามารถนำไปแปลผลซึ่งแสดงถึงภาวะสุขภาพด้านร่างกายของผู้รับบริการในขณะนั้น

ตัวอย่าง **การตรวจเลือด** พบว่าค่าของเม็ดเลือดขาวปกติแสดงว่าผู้ป่วยไม่ได้มีปัญหาเรื่องการติดเชื้อ

การตรวจปัสสาวะ พบว่าไม่มีเม็ดเลือดขาว หรือเม็ดเลือดแดง หรือตะกอนแสดงว่า ผู้ป่วยไม่ได้มีปัญหาเรื่องความผิดปกติของปัสสาวะ

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงวิธีการรวบรวมข้อมูล

แบบฝึกหัด

คำชี้แจงให้อ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถามข้อ 1

ผู้ป่วยชายอายุ 20 ปี ได้รับการผ่าตัดไส้ติ่งเมื่อ 5 วันก่อน ขณะนี้รู้สึกตัวดี แผลผ่าตัดแห้งดี ไม่มีบวมแดงหรือของเหลวไหลออกมาจากแผล ท้องอืด ปวดแผลมาก นอนอยู่บนเตียงเป็นส่วนใหญ่ รับประทานอาหารได้น้อย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า เม็ดเลือดขาวสูงกว่าปกติเล็กน้อย จากการสังเกตพบว่า ผู้ป่วยหน้ามืดศีรษะมวตเป็นส่วนใหญ่ ท้องอืดมาก ริมฝีปากแห้ง และง่วงนอน วัดสัญญาณชีพพบว่า อุณหภูมิ 38 องศาเซลเซียส ชีพจร 110 ครั้งต่อนาที หายใจ 28 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 120/80 มิลลิเมตรปรอท มีมารดาเฝ้าดูดูแลอย่างใกล้ชิด จากสถานการณ์ดังกล่าว จงตอบคำถามต่อไปนี้

จงเติมข้อความในช่องว่าง

1. แหล่งข้อมูลสำหรับการประเมินปัญหาของผู้ป่วยรายนี้ได้จากแหล่งใดบ้าง

1.1

1.2 มารดา

1.3 บันทึกการผ่าตัด

1.4 บันทึกของแพทย์

1.5 บันทึกของพยาบาล

1.6 บันทึกการเตรียมผ่าตัด

1.7 บันทึกการได้รับยาตลอด

1.8

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำเฉลยแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำเฉลยแบบฝึกหัด

1. แหล่งข้อมูลสำหรับการประเมินปัญหาของผู้ป่วยรายนี้ได้จากแหล่งใดบ้าง
- ***** 1.1 ผู้ป่วย *****
- 1.2 มารดา
- 1.3 บันทึกการผ่าตัด
- 1.4 บันทึกของแพทย์
- 1.5 บันทึกของพยาบาล
- 1.6 บันทึกการเตรียมผ่าตัด
- 1.7 บันทึกการได้รับยาตลอด
- ***** 1.8 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ *****

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การวินิจฉัยการพยาบาล

การวินิจฉัยการพยาบาล (NURSING DIAGNOSIS)

การวินิจฉัยการพยาบาลมีความแตกต่างจากการวินิจฉัยทางการแพทย์คือ การวินิจฉัยการพยาบาลบอกถึงการตอบสนองของผู้รับบริการต่อปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นกับผู้รับบริการ และการแก้ปัญหามุ่งเน้นให้ผู้รับบริการรู้สึกสุขสบาย แต่ การวินิจฉัยทางการแพทย์บอกถึงการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะที่เสียหายที่และการแก้ปัญหามุ่งเน้นให้ผู้รับบริการหายจากโรคหรือความผิดปกติ

ขั้นตอนของการวินิจฉัยการพยาบาล มี 4 ขั้นตอนคือ

1. การคัดเลือกข้อมูล โดยพิจารณาว่าข้อมูลใดที่มีผลกระทบทำให้ผู้รับบริการมีปัญหาสุขภาพ

ตัวอย่าง ผู้ป่วยตาบอดทำให้มองไม่เห็น กลืนอาหารลำบาก เจ็บคอ และท้องอืด ทั้งหมดเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาสุขภาพ

2. การจัดกลุ่มข้อมูล โดยนำข้อมูลทุกข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาจัดเข้ากลุ่มว่ามีผลกระทบต่อผู้รับบริการด้านร่างกาย จิตใจ วิญญาณ หรือสังคม

ตัวอย่าง จากตัวอย่างในข้อ 1

ข้อมูลที่ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาสุขภาพด้านร่างกายคือ ตาบอดทำให้มองไม่เห็น กลืนอาหารลำบาก เจ็บคอ และท้องอืด

ข้อมูลที่ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาด้านจิตใจคือ ตาบอดทำให้มองไม่เห็น เนื่องจากผู้ป่วยถามบ่อย ๆ ว่าตาบอดแล้วจะมองเห็นเหมือนเดิมหรือไม่ ใช้เวลารักษานานเท่าใด แสดงว่าผู้ป่วยมีปัญหาด้านจิตใจ เพราะวิตกกังวลว่าตนเองไม่ปกติเหมือนคนอื่นตรงที่ตาบอด ทำให้สูญเสียความมั่นใจในตนเอง ส่วนข้อมูลกลืนอาหารลำบาก เจ็บคอ และท้องอืดก็ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาด้านจิตใจ

เช่นกัน เนื่องจากวิตกกังวลว่าเมื่อไหร่จะหาย เพราะก่อให้เกิดความรำคาญ แต่ในขณะนี้ข้อมูลที่ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาด้านจิตใจมากที่สุดคือตาบอด เนื่องจากก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ป่วยมากที่สุด

ข้อมูลที่ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาด้านวิญญาณหรือความเชื่อคือ ผู้ป่วยบอกว่า “สงสัยดิฉันจะทำผิดต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่ค่อยได้ทำบุญ พระเจ้าจึงลงโทษทำให้ตาบอด”

ข้อมูลที่ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาด้านสังคมคือ ชอบนั่งอยู่คนเดียว ซึมเศร้า ไม่ยอมพบกับเพื่อนทั้งที่ปกติมีเพื่อนมาก

3. การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยแยกแยะข้อมูลที่เป็นปัญหาสุขภาพ และสาเหตุที่มีความสอดคล้องกัน

ตัวอย่าง จากตัวอย่างในข้อ 2 สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุได้ดังนี้

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามปกติไม่ได้เนื่องจากมองไม่เห็น
- กลืนอาหารลำบากเนื่องจากเจ็บคอ
- ท้องอืดเนื่องจากร่างกายเคลื่อนไหวน้อยลง
- วิตกกังวลเนื่องจากไม่ทราบวิธีการและระยะเวลาในการรักษา
- ความเชื่อเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความเจ็บป่วย
- การอยู่ในสังคมเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความเจ็บป่วย

4. การจัดทำบัญชีรายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง คือ ปัญหาที่คุกคามต่อชีวิต และปัญหาที่มีโอกาสทำให้ผู้รับบริการได้รับอันตรายตามลำดับ การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและสาเหตุของปัญหามีหลายรูปแบบ เช่น ใช้รูปแบบของโอริเอม หรือเจ้าของทฤษฎีการพยาบาลคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะใช้รูปแบบใดก็ตามต้องยึดหลักการที่ว่าผู้ป่วยต้องได้รับการดูแลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคม ในที่นี้จะใช้รูปแบบของลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (MASLOW'S HIERACHY OF NEEDS) ที่กล่าวไว้ว่าความต้องการของมนุษย์มี 5 ระดับ เรียงลำดับจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นสูงสุดดังนี้

1. *ความต้องการด้านร่างกาย* คือความต้องการที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองจะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ เช่น ต้องการออกซิเจน อาหาร การรับถ่าย เป็นต้น

ตัวอย่าง ทุกคนต้องการอากาศหายใจ ต้องการอาหาร ต้องการมีการรับถ่ายตามปกติ แต่ในขณะเดียวกันทุกคนมีความอดทนต่อการขาดอากาศหายใจได้น้อยกว่าการขาดอาหารและการรับถ่าย แสดงว่าอากาศมีความสำคัญมากที่สุด

2. *ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย* คือความต้องการให้มีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวอย่าง ทุกคนต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากโรคร้ายหรืออุบัติเหตุทุกขณะไม่ว่าจะเดิน นั่ง ยืน หรือนอน และขณะเดียวกันก็ต้องการให้ทรัพย์สินที่มีอยู่ไม่ว่าจะมากหรือน้อยมีครบถ้วนตลอดเวลาเช่นกัน

3. *ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ* ทุกคนรักตนเองและต้องการให้ผู้อื่นรักตนเองด้วยในขณะเดียวกัน และอยากเป็นเจ้าของคนที่ตนรักและหรือรักตนด้วย

ตัวอย่าง นางสาวเพียงจิตมีเพื่อนชื่อ นางสาวเพียงใจ นางสาวเพียงจิตก็อยากให้นางสาวเพียงใจรักตน ไปมาหาสู่กับตนเอง เช่น ไปเที่ยวด้วยกัน ไปเดินเล่นด้วยกัน เป็นต้น

4. *ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ* ทุกคนต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือตนเอง

ตัวอย่าง นักศึกษาอยากให้อาจารย์ยอมรับในความสามารถของตนว่าสามารถดูแลผู้ป่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบได้

นักศึกษายกย่องให้นักศึกษารุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนๆยอมรับว่าตนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และให้ความนับถือตนในฐานะน้องกับพี่ พี่กับน้อง และเพื่อนกับเพื่อน

5. **ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต** ทุกคนอยากสมหวังในสิ่งที่ตนต้องการ

ตัวอย่าง นักศึกษาอยากเรียนให้สำเร็จการศึกษา

เมื่อนักศึกษาเป็นผู้สำเร็จการศึกษาแล้วก็อยากทำงาน

เมื่อทำงานแล้วก็อยากเลื่อนระดับให้สูงขึ้น

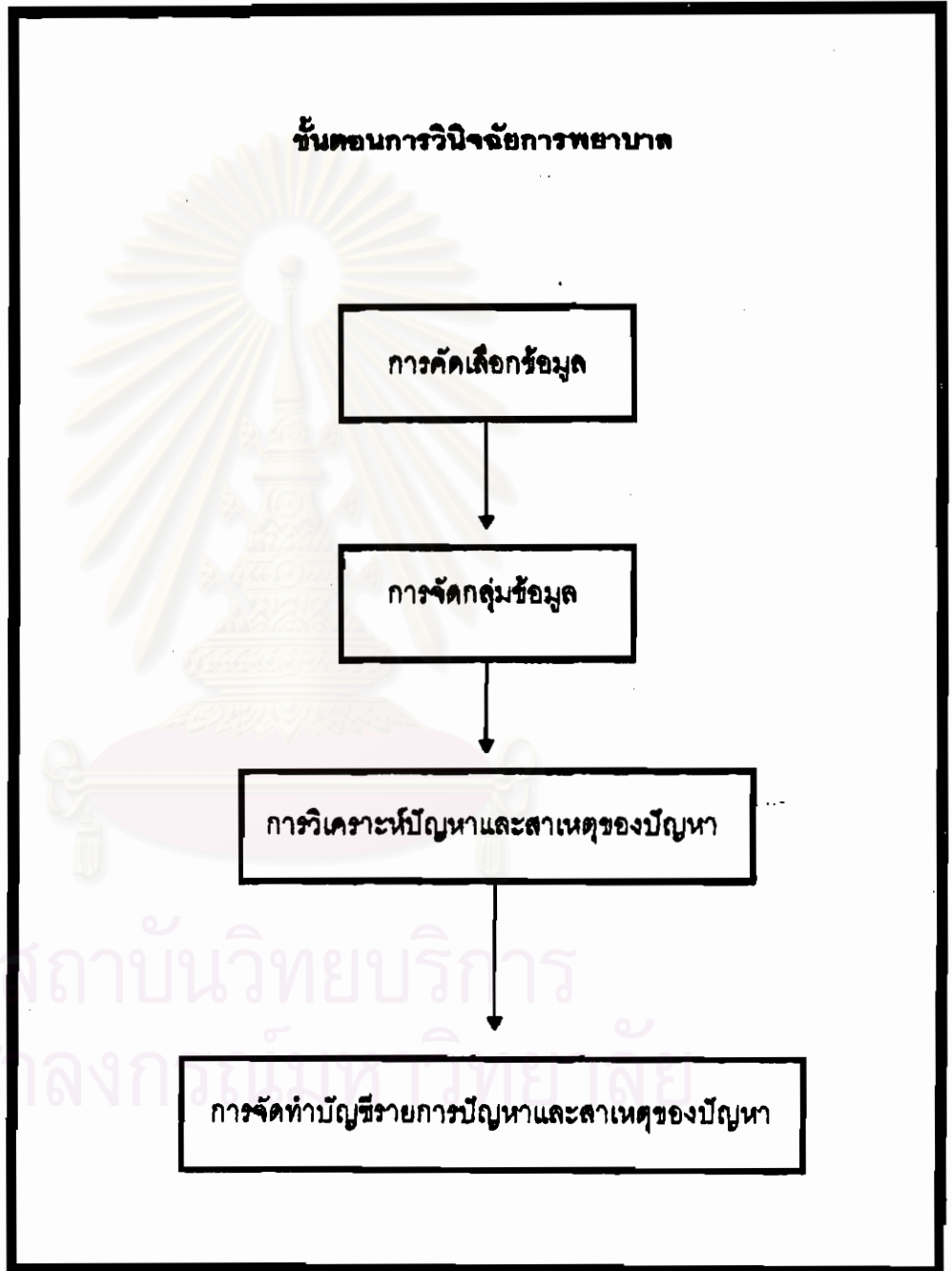
ตัวอย่าง จากตัวอย่างในข้อ 3 (หน้า 104) สามารถเรียงลำดับความสำคัญ

ได้ดังนี้

1. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามปกติไม่ได้เนื่องจากมองไม่เห็น
2. กลืนอาหารลำบากเนื่องจากเจ็บคอ
3. ท้องอืดเนื่องจากร่างกายเคลื่อนไหวน้อยลง
4. วิดกกังวลเนื่องจากไม่ทราบวิธีการและระยะเวลาในการรักษา
5. การอยู่ในสังคมเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความเจ็บป่วย
6. ความเชื่อเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความเจ็บป่วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการวินิจฉัยการพยาบาล

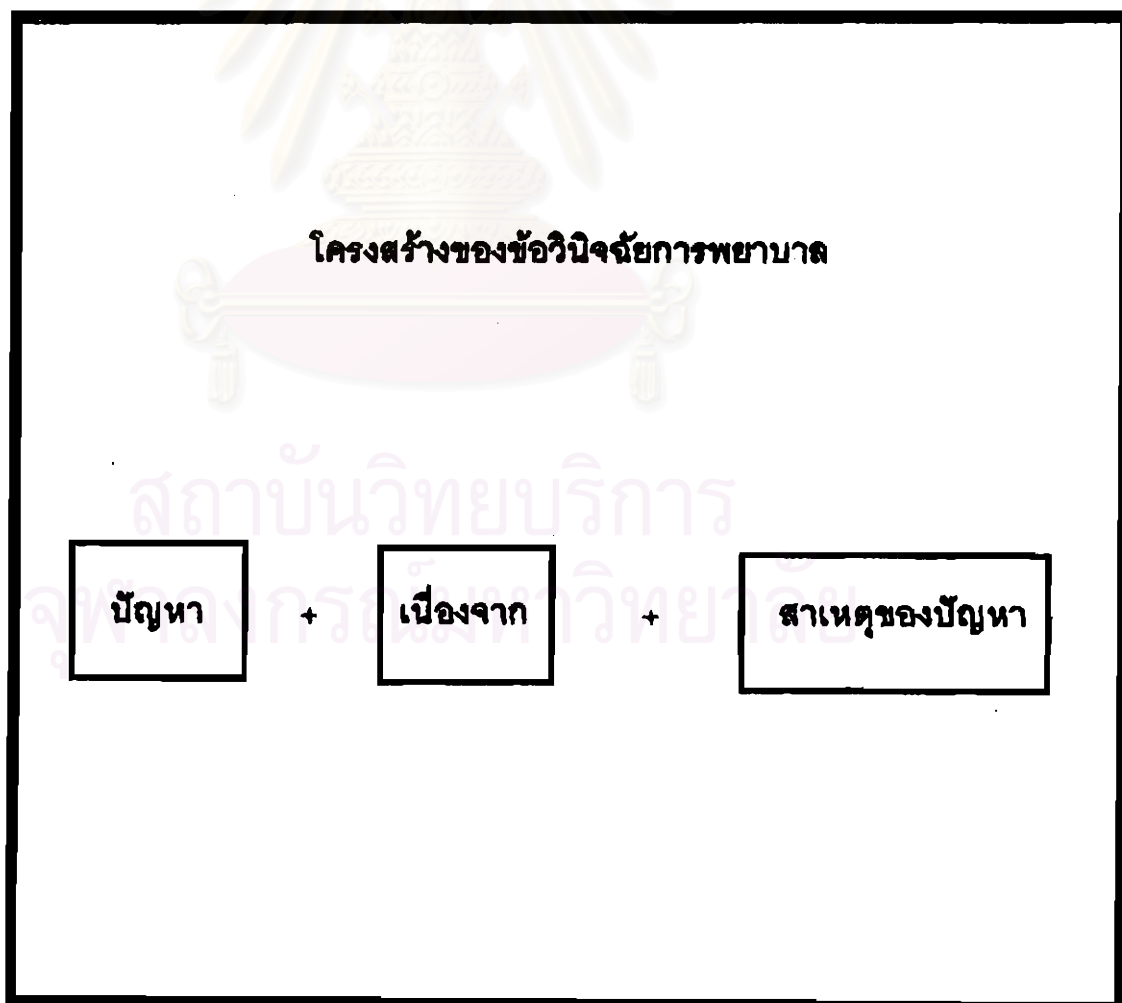

โครงสร้างของข้อวินิจฉัยการพยาบาล ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. ปัญหา
2. สาเหตุ โดยมีคำว่า "เนื่องจาก" เป็นคำเชื่อม 2 ส่วนเข้าด้วยกัน

ตัวอย่าง กตินอาหารลำบาก เนื่องจาก เจ็บคอ
 ท้องอืด เนื่องจาก ร่างกายเคลื่อนไหวน้อยลง
 ความเชื่อเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจาก ความเจ็บป่วย

แผนภูมิที่ 4 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของข้อวินิจฉัยการพยาบาล

แบบฝึกหัด

2. จากแบบฝึกหัดในหน้า 100 ให้นักศึกษาเขียนข้อความวินิจฉัยการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญ

- 1.....
2. นอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอเนื่องจากปวดแผลผ่าตัดและท้องอืด
3. อุณหภูมิร่างกายสูงกว่าปกติเนื่องจากได้รับน้ำไม่เพียงพอ
- 4.....

(โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำเฉลยแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป)

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการพยาบาล

การวางแผนการพยาบาล (PLANNING) จะต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. **การสร้างจุดมุ่งหมาย** โดยกำหนดความคาดหวังเชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้รับบริการได้รับร่วมกันระหว่างพยาบาล ผู้รับบริการ และ/หรือครอบครัวตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

ตัวอย่าง พยาบาลและผู้ป่วยกำหนดความคาดหวังร่วมกันว่า **ผู้ป่วยสามารถรับประทานอาหารได้ตามปกติภายใน 1 สัปดาห์**
 พยาบาลและผู้ป่วยพร้อมครอบครัวกำหนดความคาดหวังร่วมกันว่า **ผู้ป่วยสามารถเดินได้ตามปกติภายใน 1 สัปดาห์**

2. **การเลือกปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสม** โดยพิจารณาจากกิจกรรมการพยาบาลว่ามีกิจกรรมการพยาบาลใดบ้างที่เหมาะสมกับผู้รับบริการแต่ละรายเพื่อให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

ตัวอย่าง ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับประทานอาหารตามเวลา

อนุญาตให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารที่ชอบได้โดยไม่ขัดต่อแผนการ

รักษาของแพทย์

3. การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล เป็นการกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่คาดหวัง ซึ่งบอกภาวะสุขภาพที่สามารถวัดได้จากผู้รับบริการ

ตัวอย่าง ผู้ป่วยมีชีพจร 60-100 ครั้งต่อนาที ผู้ป่วยมีความดันโลหิต 90/60 ถึง 120/80 มิลลิเมตรปรอท

คำเฉลยแบบฝึกหัด

2. จากแบบฝึกหัดในหน้า 100 ให้นักศึกษาเขียนข้อความวินิจฉัยการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญ

- *****
1. ท้องอืดเนื่องจากขาดการทำกิจกรรมต่างๆหลังผ่าตัด *****
 2. นอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอเนื่องจากปวดแผลผ่าตัดและท้องอืด
 3. อุณหภูมิร่างกายสูงกว่าปกติเนื่องจากได้รับน้ำไม่เพียงพอ

***** 4. เสี่ยงต่อการได้รับสารอาหารและเกลือแร่ (ELECTROLYTE) ไม่เพียงพอ เนื่องจากรับประทานอาหารได้น้อย

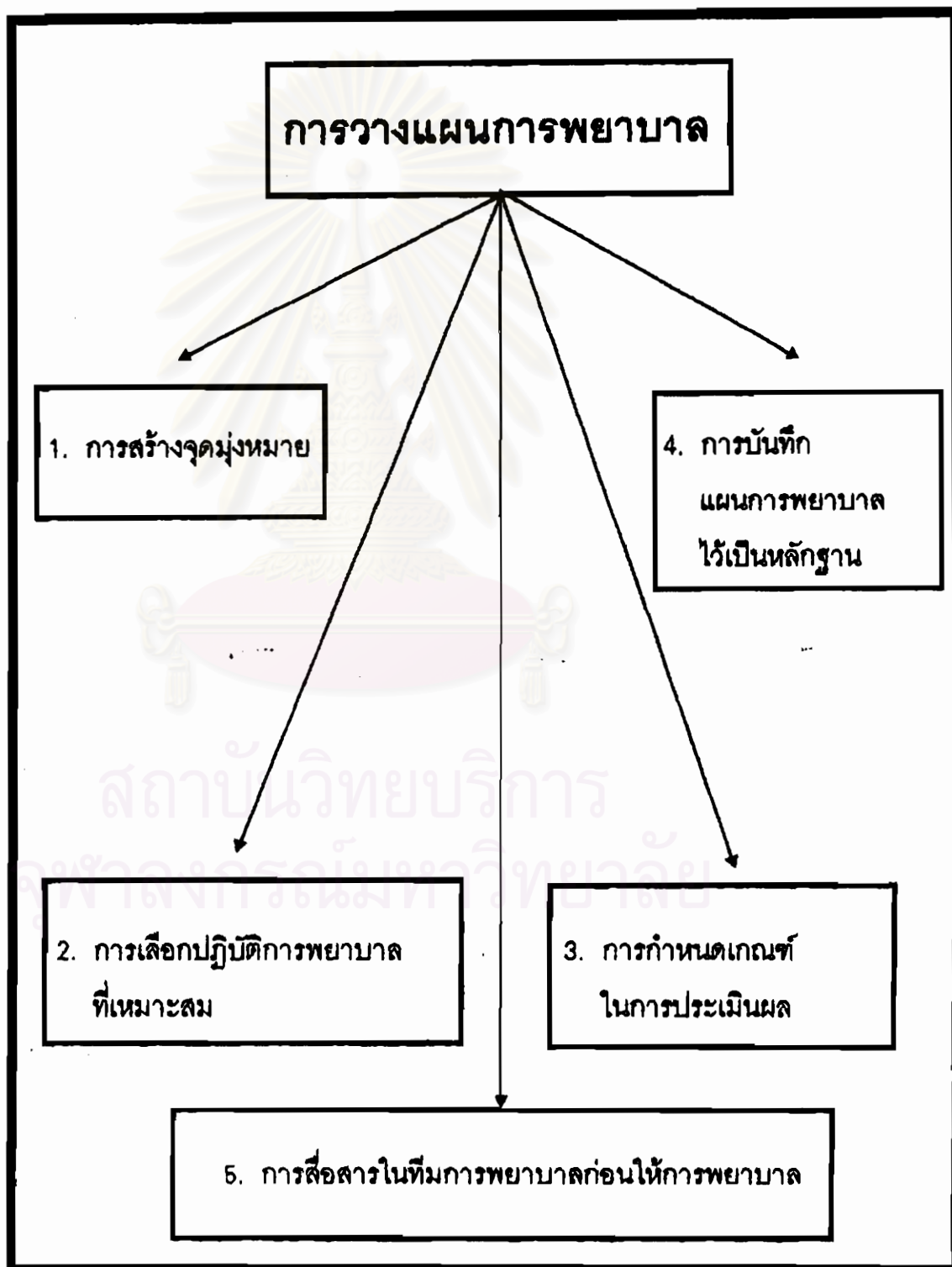
4. การบันทึกแผนการพยาบาลไว้เป็นหลักฐาน เพื่อให้ทีมการพยาบาลได้ปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่าง แผนการพยาบาลของผู้ป่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบของพยาบาลตั้งแต่คนที่ 1-20 ต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เพื่อให้พยาบาลทุกคนที่มาปฏิบัติหน้าที่ในเวลานั้นและเวรต่อไปได้ปฏิบัติตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ป่วยทุกคนได้รับการดูแลอย่างดีที่สุดและต่อเนื่อง

5. การสื่อสารในทีมการพยาบาลก่อนให้การพยาบาล และอาจปรับปรุงแก้ไขใหม่ ภายหลังหรือให้การพยาบาลเมื่อได้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือข้อมูลเปลี่ยนแปลงไป

ตัวอย่าง ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วย ต้องมีการประชุมเพื่อปรึกษากันว่าผู้ป่วยแต่ละคนจะต้องได้รับการพยาบาลอย่างไรบ้าง

แผนภูมิที่ 5 แผนภูมิแสดงการวางแผนการพยาบาล

แบบฝึกหัด

3. จากแบบฝึกหัดในหน้า 100 ให้นักศึกษาเขียนวัตถุประสงค์ของการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญ
- 1.....
 2. เพื่อให้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ
 3. เพื่อให้อุณหภูมิของร่างกายกลับสู่ภาวะปกติ
 - 4.....

(โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำเฉลยแบบฝึกหัดในหน้า 114)

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการพยาบาล

การปฏิบัติการพยาบาล (IMPLEMENTATION) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลพยาบาลต้องปฏิบัติหลายหน้าที่ในเวลาเดียวกัน เช่น ทำความสะอาดปากและฟันให้แก่ผู้ป่วยจิตยา สังเกตผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ของยา ให้เลือด สังเกตความผิดปกติของผู้ป่วยก่อนให้เลือด ขณะให้เลือด และหลังให้เลือด เป็นต้น จะเห็นได้ว่าพยาบาลปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา อยู่ใกล้ชิดผู้ป่วยที่สุด และตลอดเวลาเช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีความจำเป็นที่ต้องทราบว่าพยาบาลต้องปฏิบัติหน้าที่หรือมีบทบาทอย่างไรบ้าง

บทบาทของพยาบาล มี 2 บทบาทคือ

1. **การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระ (INDEPENDENT INTERVENTION)** คือบทบาทที่พยาบาลสามารถใช้ความรู้และทักษะของตนสั่งการเพื่อการปฏิบัติกับผู้รับบริการได้โดยอิสระ

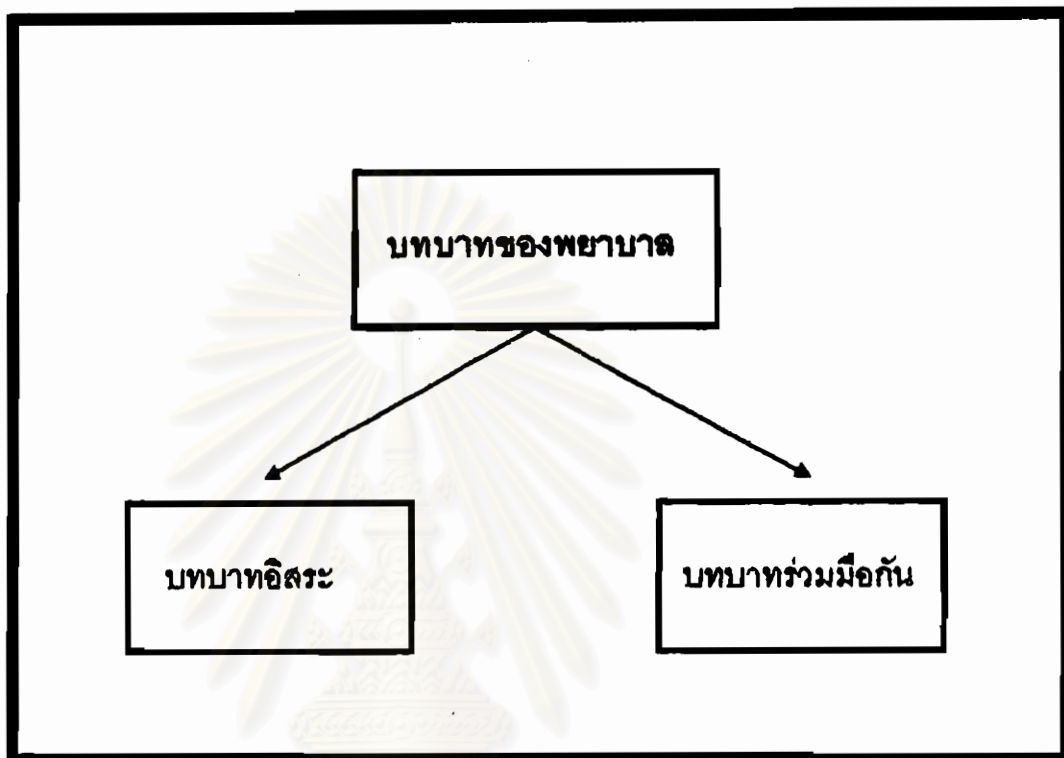
ตัวอย่าง	เช็ดตัวให้ผู้ป่วย ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับประทานอาหารตรงตามเวลา พุดคุยและให้กำลังใจผู้ป่วย พยุงผู้ป่วยเข้าห้องน้ำ

2. การปฏิบัติการพยาบาลโดยร่วมมือกัน (INTERDEPENDENT INTERVENTION หรือ COLLABORATIVE) คือบทบาทที่ปฏิบัติโดยร่วมมือ หรือปรึกษากับวิชาชีพอื่นที่ดูแลผู้รับบริการ

ตัวอย่าง	การให้ยา การเตรียมผ้าตัด การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ การเจาะเลือดเพื่อส่งตรวจ ร่วมมือกับนักกายภาพบำบัดที่มาเจาะปอดเพื่อรจัดเสมหะให้แก่ผู้ป่วย
ผู้ป่วย	ร่วมมือกับแพทย์ที่มาส่องกล้องเข้าไปในหลอดลมเพื่อรจัดเสมหะให้แก่ผู้ป่วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 6 แผนภูมิแสดงบทบาทของพยาบาล

คำเฉลยแบบฝึกหัด

3. จากแบบฝึกหัดในหน้า 100 ให้นักศึกษาเขียนวัตถุประสงค์ของการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญ

- ***** 1. เพื่อลดอาการท้องอืด *****
2. เพื่อให้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ
 3. เพื่อให้คุณหมุขของร่างกายกลับสู่ภาวะปกติ
- ***** 4. เพื่อให้ได้รับสารอาหารและเกลือแร่อย่างเพียงพอ *****

แบบฝึกหัด

XXXXXXXXXXXXXX

4. จากแบบฝึกหัดในหน้า 100 ให้นักศึกษาเขียนวิธีการปฏิบัติการพยาบาลพร้อมแสดงเหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพยาบาลแต่ละข้อ โดยเขียนมา 1 ข้อต่อวัตถุประสงค์ของการพยาบาล 1 ข้อ

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 1 เพื่อลดอาการท้องอืด

วิธีการปฏิบัติการพยาบาล กระตุ้นให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมต่างๆเอง เช่น เดินบ่อยๆ ฯลฯ
เหตุผล เพื่อกระตุ้นการทำงานของลำไส้

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 2 เพื่อให้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ

วิธีการปฏิบัติการพยาบาล
เหตุผล

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 3 เพื่อให้อุณหภูมิของร่างกายกลับสู่ภาวะปกติ

วิธีการปฏิบัติการพยาบาล
เหตุผล

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 4 เพื่อให้ได้รับสารอาหารและเกลือแร่อย่างเพียงพอ

วิธีการปฏิบัติการพยาบาล อธิบายให้ผู้ป่วยฟังเกี่ยวกับอาหารมีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ
เหตุผล เพื่อให้เห็นความสำคัญของอาหาร

(โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำเฉลยแบบฝึกหัดในหน้าต่อไป)

คำเฉลยแบบฝึกหัด

4. จากแบบฝึกหัดในหน้า 100 ให้นักศึกษาเขียนวิธีปฏิบัติกรพยาบาลพร้อมแสดงเหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพยาบาลแต่ละข้อ โดยเขียนมา 1 ข้อต่อวัตถุประสงค์ของการพยาบาล 1 ข้อ

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 1 เพื่อลดอาการท้องอืด

วิธีปฏิบัติการพยาบาล กระตุ้นให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมต่างๆเอง เช่น เดินบ่อย ๆ ฯลฯ
เหตุผล เพื่อกระตุ้นการทำงานของลำไส้

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 2 เพื่อให้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ

วิธีปฏิบัติการพยาบาล จัดกิจกรรมการพยาบาลให้รับกวนผู้ป่วยน้อยที่สุด โดยจัดกิจกรรมการพยาบาลที่สามารถกระซิบเวลาเข้ามาด้วยกันได้
เหตุผล เพื่อให้ผู้ป่วยได้พักผ่อนมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 3 เพื่อให้อุณหภูมิของร่างกายกลับสู่ภาวะปกติ

วิธีปฏิบัติการพยาบาล กระตุ้นให้ดื่มน้ำครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง
เหตุผล เพื่อให้ได้รับน้ำเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการพยาบาลข้อ 4 เพื่อให้ได้รับสารอาหารและเกลือแร่อย่างเพียงพอ

วิธีปฏิบัติการพยาบาล อธิบายให้ผู้ป่วยฟังเกี่ยวกับอาหารมีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ
เหตุผล เพื่อให้เห็นความสำคัญของอาหาร

ขั้นตอนที่ 5

การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล (EVALUATION) โดยพิจารณา
เกณฑ์ในการประเมินผล และนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้รับบริการมาเปรียบเทียบว่าเป็นไปตามที่
คาดหวังหรือไม่ มีขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากผู้รับบริการ โดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการประเมินผลที่
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการพยาบาล

ตัวอย่าง ข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้ป่วยคือ ชีพจร 80 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต
100/60 มิลลิเมตรปรอท

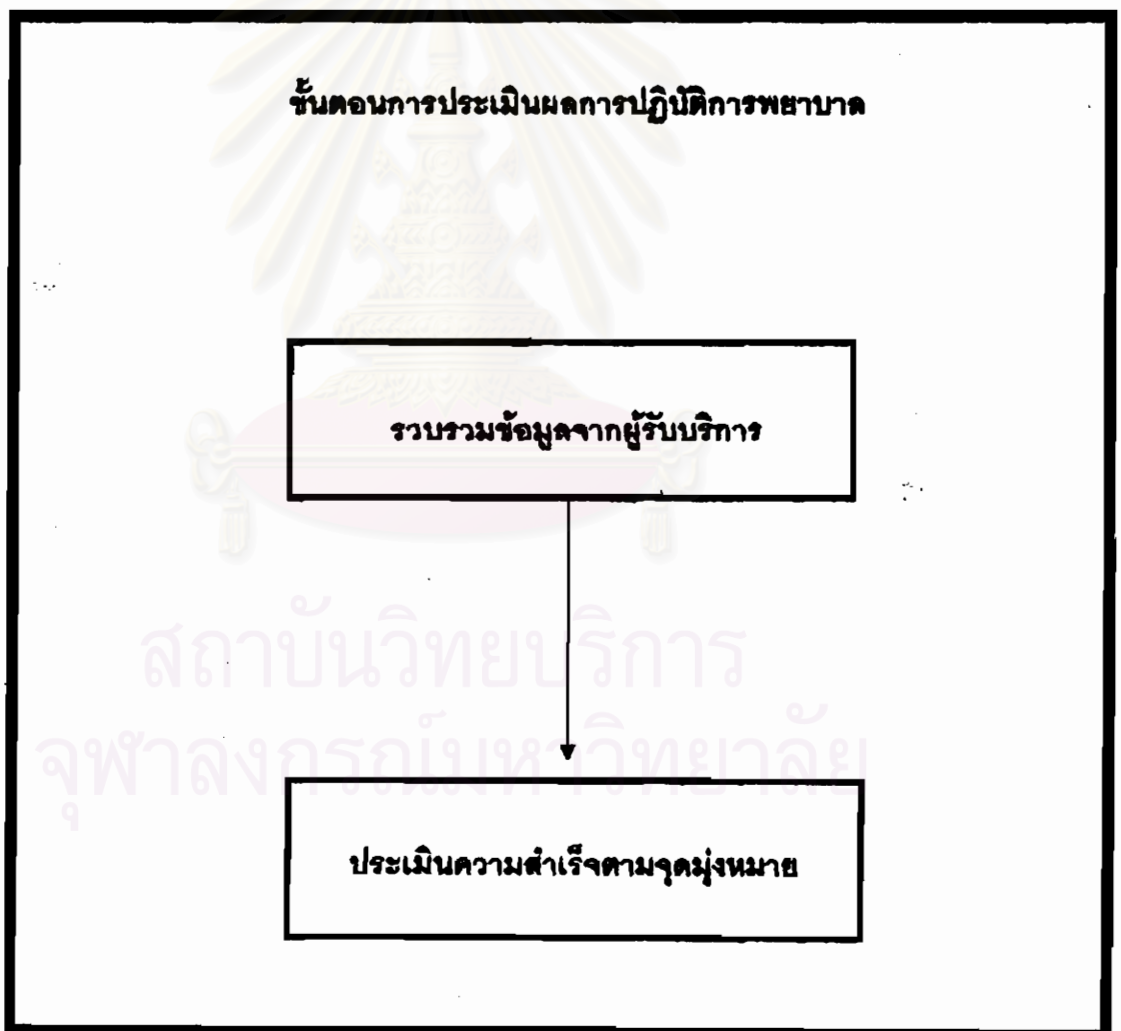
เกณฑ์ในการประเมินผลคือ ผู้ป่วยมีชีพจร 60-100 ครั้งต่อนาที ความดัน
โลหิต 90/60 ถึง 120/80 มิลลิเมตรปรอท

จากตัวอย่างดังกล่าว นำข้อมูล ชีพจร 80 ครั้งต่อนาที มาเปรียบเทียบกับชีพจร 60-100
ครั้งต่อนาที และความดันโลหิต 100/60 มิลลิเมตรปรอทมาเปรียบเทียบกับความดันโลหิต 90/60
มิลลิเมตรปรอท ถึง 120/80 มิลลิเมตรปรอท

2. ประเมินความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย โดยตัดสินว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่
ถ้าไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายต้องย้อนกลับไปพิจารณาว่าเป็นเพราะเหตุใด เช่น เมื่อผู้ป่วยนอน
ไม่หลับ ต้องหาสาเหตุว่าทำไมจึงนอนไม่หลับ เป็นเพราะผู้ป่วยเตียงข้างเคียงไอเสียงดังหึ่งคิน หรือ
พยาบาลจำเป็นต้องช่วยเหลือผู้ป่วยเตียงข้างเคียงที่อาการทรุดหนักหึ่งคิน หรือผู้ป่วยยังไม่เคยชิน
กับโรงพยาบาลเนื่องจากเพิ่งมาวันแรก หรือจากสาเหตุใด เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยต่อไป

ตัวอย่าง จากตัวอย่างในข้อ 1 ซึ่พบ 80 ครั้งต่อนาที อยู่ในระหว่าง 60-100 ครั้งต่อนาที แสดงว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายการพยาบาล ความดันโลหิต 100/60 มิลลิเมตรปรอทอยู่ในระหว่าง 90/60 ถึง 120/80 มิลลิเมตรปรอท แสดงว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายการพยาบาล

แผนภูมิที่ 7 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

แบบฝึกหัด

5. จากแบบฝึกหัดในหน้า 100 ให้นักศึกษาเขียนวิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติการพยาบาล

1. วิธีปฏิบัติการพยาบาล: กระตุ้นให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมต่างๆเอง เช่น เดินบ่อยๆ ฯลฯ
วิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล : สังเกตว่าผู้ป่วยทำกิจกรรมต่าง ๆ เองหรือไม่ เคลื่อนไหวร่างกายได้ดีขึ้นหรือไม่

2. วิธีปฏิบัติการพยาบาล : จัดกิจกรรมการพยาบาลให้ครอบคลุมผู้ป่วยน้อยที่สุด โดยจัดกิจกรรมการพยาบาลที่สามารถกระชับเวลาเข้ามาด้วยกันได้
วิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล :

3. วิธีปฏิบัติการพยาบาล : กระตุ้นให้ดื่มน้ำครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง
วิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล :

4. วิธีปฏิบัติการพยาบาล : อธิบายให้ผู้ป่วยฟังเกี่ยวกับอาหารมีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ
วิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล :

ขอให้นักศึกษาตรวจสอบคำตอบ

กับคำเฉลยที่สมบูรณ์ในหน้า 120-125

พักสายตาสักครู่

คำเฉลยแบบฝึกหัด

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการปฏิบัติ การพยาบาล
1	ท้องอืดเนื่องจากขาดการทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังผ่าตัด	เพื่อลดอาการท้องอืด	1.1 กระตุ้นให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมต่าง ๆ เอง เช่น เดินบ่อย ๆ ฯลฯ 1.2 อธิบายให้ผู้ป่วยฟังว่าการทำกิจกรรมต่าง ๆ เองเป็นวิธีการที่ทำให้ลดอาการท้องอืดได้ดีที่สุดและให้โอกาสในการซักถามหรือสงสัย 1.3 ให้กำลังใจและชมเชยทุกครั้ง que ผู้ป่วยทำกิจกรรมต่าง ๆ เอง	1.1 เพื่อกระตุ้นการทำงานของลำไส้ 1.2 เพื่อให้เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมต่าง ๆ เอง 1.3 เพื่อให้ผู้ป่วยปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและพยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ เอง	1.1 สังเกตว่าผู้ป่วยทำกิจกรรมต่าง ๆ เองหรือไม่ เคลื่อนไหวร่างกายได้ดีขึ้นหรือไม่ 1.2 สังเกตว่าผู้ป่วยมีความสนใจในการฟัง ถาม หรือ แสดงความคิดเห็นหรือไม่ 1.3 สังเกตว่าผู้ป่วยสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ เองได้เพิ่มขึ้น มีกิจกรรมใดบ้าง

คำเฉลยแบบฝึกหัด

121

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
			1.4 ทบทวนกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้ป่วยสามารถทำได้ เอง และกิจกรรมที่ยัง ไม่สามารถทำได้เอง ให้ฟัง 1.5 สอบถามว่าผู้ป่วย ฝายสมบ่อยหรือไม่ และแนะนำให้ผู้ป่วย สังเกตว่าตนเอง ฝายสมบ่อยหรือไม่ 1.6 วัดเส้นรอบวงของ ข้อมข้องโดยผ่าน สะคือของผู้ป่วย	1.4 เพื่อให้ผู้ป่วยทราบ ความก้าวหน้าของ ตนเอง 1.5 เพื่อประเมินความ ก้าวหน้าของผู้ป่วย และให้ผู้ป่วยทราบวิธี การประเมินความ ก้าวหน้าของตนเอง 1.6 เพื่อประเมินความก้าว หน้าของผู้ป่วย	1.4 สังเกตว่าผู้ป่วยมีความ สนใจในการฟัง ถาม หรือ แสดงความคิดเห็นหรือไม่ 1.5 สังเกตว่าผู้ป่วยสนใจตอบ คำถามหรือไม่ สนใจฟัง หรือไม่ และเปรียบเทียบว่า ในแต่ละครั้งผู้ป่วยฝายสม บ่อยขึ้นมากน้อยเท่าใด 1.6 เปรียบเทียบผลของการวัด ทุกครั้งว่าลดลงหรือไม่

คำเฉลยแบบฝึกหัด

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการปฏิบัติ การพยาบาล
2	นอนหลับพักผ่อนไม่ เพียงพอเนื่องจาก ปวดแผลผ่าตัดและ ท้องอืด	เพื่อให้ท่านอนหลับพักผ่อนอย่าง เพียงพอ	2.1 จัดกิจกรรมการ พยาบาลให้รบกวน ผู้ป่วยน้อยที่สุดโดย จัดกิจกรรมการ พยาบาลที่สามารถ กระชั้นเวลาเข้ามา ด้วยกันได้ 2.2 จัดทำผู้ป่วยให้อยู่ใน ท่าศีรษะสูงและ สังเกตการนอนหลับ พักผ่อนของผู้ป่วย 2.3 สังเกตสีหน้าของ ผู้ป่วยว่าสดชื่นขึ้น หรือหงุดหงิด หาว บ่อยหรือไม่	2.1 เพื่อให้ผู้ป่วยได้พักผ่อน มากขึ้น 2.2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วย นอนหลับพักผ่อนได้ มากขึ้นและเพื่อ ประเมินสภาพของ ผู้ป่วย 2.3 เพื่อประเมินสภาพของ ผู้ป่วย	2.1 สังเกตว่าผู้ป่วยนอนหลับ พักผ่อนได้กี่ชั่วโมง 2.2 เปรียบเทียบว่าผู้ป่วยนอน หลับพักผ่อนได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ (กลางคืนอย่างน้อย 6 ชั่วโมง กลางวันอย่างน้อย 8 ชั่วโมง) 2.3 เปรียบเทียบสีหน้าหรือ อาการของผู้ป่วยว่าสดชื่น ขึ้นบ้างหรือไม่

คำเฉลยแบบฝึกหัด

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
3	อุณหภูมิร่างกายสูงกว่าปกติเนื่องจากได้รับน้ำไม่เพียงพอ	เพื่อให้อุณหภูมิของร่างกายกลับสู่สภาวะปกติ	3.1 กระตุ้นให้ดื่มน้ำครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง 3.2 วัดสัญญาณชีพทุก 4 ชั่วโมง 3.3 ถ้าอุณหภูมิสูงกว่าปกติเช็ดตัวเพื่อลดไข้ 3.4 วัดอุณหภูมิหลังจากนั้น 30 นาที 3.5 บันทึกปริมาณของน้ำที่ผู้ป่วยได้รับและรับออกจากร่างกายในแต่ละวัน 3.6 สังเกตความเหนียวเหนอะหนะของผิวหนัง	3.1 เพื่อให้ได้รับน้ำเพิ่มขึ้น 3.2 เพื่อประเมินสภาพของผู้ป่วย 3.3 เพื่อความสบายของผู้ป่วย 3.4 เพื่อประเมินผลของการเช็ดตัวเพื่อลดไข้ 3.5 เพื่อประเมินการได้รับน้ำของผู้ป่วย 3.6 เพื่อประเมินภาวะการขาดน้ำ	3.1 สังเกตว่าผู้ป่วยดื่มน้ำได้มากขึ้นเท่าใด 3.2 เปรียบเทียบว่าอุณหภูมิสูงกว่าปกติหรือไม่ 3.3 สังเกตว่าผู้ป่วยให้ความร่วมมือหรือไม่ 3.4 เปรียบเทียบว่าอุณหภูมิลดลงหรือไม่ 3.5 เปรียบเทียบว่าผู้ป่วยได้รับน้ำเพิ่มขึ้นหรือไม่ 3.6 เปรียบเทียบว่าผิวหนังเหนียวเหนอะหนะหรือไม่

คำเฉลยแบบฝึกหัด

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการณ์พยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการปฏิบัติ การพยาบาล
4	เสี่ยงต่อการได้รับสาร อาหารและเกลือแร่ (Electrolyte) ไม่เพียงพอ เนื่องจากรับประทาน อาหารได้น้อย	เพื่อให้ได้รับสารอาหารและ เกลือแร่อย่างเพียงพอ	4.1 อธิบายให้ผู้ป่วยฟัง เกี่ยวกับอาหารมี ความจำเป็นต่อการ เจริญเติบโตและ ซ่อมแซมส่วนที่ สึกหรอ 4.2 ดูแลให้ผู้ป่วยทำความ สะอาดปากและฟัน ก่อนและหลังการ รับประทานอาหาร ทุกครั้ง 4.3 ดูแลผู้ป่วยให้ได้ รับประทานอาหารตรง ตามเวลาและ รับประทานครั้งละ น้อย แต่บ่อยครั้ง	4.1 เพื่อให้เห็นความสำคัญ ของอาหาร 4.2 เพื่อกระตุ้นความอยาก อาหารและส่งเสริมให้ มีสุขภาพปากและฟัน ที่ดี 4.3 เพื่อให้ได้รับประทาน อาหารตรงตามเวลา และส่งเสริมให้รับ ประทานอาหารได้ มากขึ้น	4.1 สังเกตว่าผู้ป่วยมีความ สนใจในการฟัง ตาม หรือแสดงความคิดเห็น หรือไม่ 4.2 สังเกตว่าผู้ป่วยให้ความ ร่วมมือหรือไม่ 4.3 สังเกตว่าผู้ป่วยให้ความ ร่วมมือหรือไม่

คำเฉลยแบบฝึกหัด

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการปฏิบัติ การพยาบาล
			4.4 แนะนำให้มารดาจัดหาอาหารที่ผู้ป่วยชอบเป็นพิเศษและจำเป็นมาให้ เช่น ส้มเขียวหวาน 4.5 ให้กำลังใจและชมเชยทุกครั้ง que ผู้ป่วยรับประทานอาหารได้มากขึ้น 4.6 ชั่งน้ำหนักสัปดาห์ละ 1-2 ครั้งและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ป่วยทุกครั้ง	4.4 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารได้มากขึ้น 4.5 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารได้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง 4.6 เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้ป่วยและให้ผู้ป่วยทราบความก้าวหน้าของตนเอง	4.4 สังเกตว่าผู้ป่วยชอบรับประทานอาหารชนิดใดและรับประทานได้มากขึ้นหรือไม่ 4.5 สังเกตว่าผู้ป่วยรับประทานอาหารได้มากขึ้นมีปริมาณเท่าใด ยิ้มแย้มแจ่มใสหรือไม่ 4.6 เปรียบเทียบน้ำหนักที่ชั่งในแต่ละครั้งว่าเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างน้อยเท่าใด

จากการที่นักศึกษาได้เรียนเรื่องกระบวนการพยาบาลครบทั้ง 5 ขั้นตอนแล้ว จะเห็นได้ว่ากระบวนการพยาบาลมีความสำคัญต่อวิชาชีพพยาบาลอย่างยิ่ง การที่จะนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ได้อย่างดีที่สุดนั้น ทั้งนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลจะต้องมีทักษะด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี จึงจะสามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้อย่างสมบูรณ์แบบ

การที่พยาบาลจะนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ได้อย่างดีที่สุดนั้น จะต้องมีความรู้ที่จำเป็นเพื่อช่วยให้พยาบาลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดีที่สุด

ทักษะ หมายถึง ความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

ทักษะที่จำเป็นในการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ มี 5 ด้านคือ

1. **ทักษะด้านสติปัญญา** พยาบาลต้องมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับคนหรือบุคคล คนเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและชุมชนที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และคนมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา

ตัวอย่าง พยาบาลมีความรู้เรื่องพฤติกรรมของคน แสดงว่าพยาบาลต้องทราบว่าคนจะแสดงการกระทำอย่างไรบ้างในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนตาย

พยาบาลมีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม แสดงว่าพยาบาลต้องทราบว่าสิ่งแวดล้อมที่มีสภาพปกติเป็นอย่างไร เช่น อากาศที่คนสามารถหายใจได้ต้องไม่มีกลิ่นหอมหรือเหม็นเกินไปจนทนไม่ได้ เสียงดังระดับไหนคนจึงจะสามารถทนฟังได้ เป็นต้น

2. **ทักษะด้านการสร้างสัมพันธภาพ** พยาบาลต้องมีความชำนาญเรื่องเทคนิควิธีการติดต่อสื่อสารกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกช่วงอายุ และทุกอาชีพในสังคม

ตัวอย่าง พยาบาลมีความชำนาญเรื่องการติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กและมารดา แสดงว่าพยาบาลต้องทราบว่าพูดคุยกับเด็กอย่างไร จะพูดคุยกับมารดาของเด็กอย่างไร จึงจะได้ข้อมูลที่ต้องการ หรือได้รับความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาล เพราะการพูดคุยกับเด็กและผู้ใหญ่มีความแตกต่างกัน

3. **ทักษะด้านการสังเกต** พยาบาลต้องมีความชำนาญในการสังเกตสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวของพยาบาล ทั้งการสังเกตคนทุกคน สิ่งของ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพยาบาล

ตัวอย่าง เมื่อพยาบาลพบผู้ป่วยต้องสามารถสังเกตได้ว่าผู้ป่วยมีความผิดปกติอะไรบ้าง หรือผู้ป่วยเป็นอย่างไรบ้าง เช่น ตาแดงข้างซ้าย ปากเปื่อยเล็กน้อย เป็นต้น

เมื่อพยาบาลพบผู้ป่วยต้องสามารถสังเกตได้ว่าผู้ป่วยและครอบครัวมีท่าทีพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลหรือไม่

4. ทักษะด้านการตรวจร่างกาย พยาบาลต้องมีความชำนาญเรื่องการตรวจร่างกายของผู้ป่วยทุกระบบ

ตัวอย่าง เมื่อพยาบาลตรวจร่างกายระบบหัวใจของผู้ป่วยต้องทราบว่ามีหัวใจเต้นปกติ หรือผิดปกติอย่างไร

เมื่อพยาบาลตรวจร่างกายระบบประสาทของผู้ป่วยหรือเกี่ยวกับความรู้สึกด้านต่าง ๆ ต้องทราบว่าผู้ป่วยมีการตอบสนองต่อความเจ็บปวดของร่างกายด้านซ้ายและด้านขวาเท่ากันหรือไม่

เมื่อพยาบาลตรวจร่างกายระบบผิวหนังของผู้ป่วยต้องทราบว่าผิวหนังปกติ หรือผิวหนังแห้ง หรืออย่างไร

5. ทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลต้องมีความชำนาญในการดูแลผู้ป่วยอย่างครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคม

ตัวอย่าง พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยชายอายุ 15 ปี ต้องสามารถให้การดูแลทั้งด้านร่างกาย เช่น ปวดขาข้างซ้าย ด้านจิตใจ เช่น คิดมากกลัวจะเรียนไม่ทันเพื่อน ด้านวิญญาณ เช่น รู้สึกผิดที่ไม่ได้ทำบุญเพราะปกติไปทำบุญที่วัดทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ ด้านสังคม เช่น ไม่ได้ไปเตะตะกร้อเพราะปกติจะไปเตะตะกร้อกับเพื่อน ๆ ตอนเย็นทุกวัน

พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยหญิงอายุ 65 ปี ต้องสามารถให้การดูแลผู้ป่วยวัยสูงอายุ ซึ่งมีความแตกต่างจากผู้ป่วยชายอายุ 15 ปี วัยสูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงในร่างกายที่เป็นไปในทางเสื่อมถอยลงเนื่องจากอายุมากขึ้น เช่น ตามองเห็นไม่ชัด หูตึง ผิวหนังเหี่ยวย่นรับประทานอาหารได้น้อย ดังนั้นพยาบาลต้องระวังอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นนอกเหนือจากความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นแล้วคือ มีแผลที่เท้าซ้าย ด้านจิตใจ เช่น คิดมากเรื่องไม่ได้ทำบุญเพราะปกติจะไปทำบุญที่วัดทุกวัน ด้านวิญญาณ เช่น รู้สึกผิดอย่างมากที่ไม่ได้ทำบุญตามปกติ ด้านสังคม เช่น ไม่ได้พูดคุยหยอกล้อกับหลาน ๆ เหมือนปกติเพราะต้องมาอยู่โรงพยาบาล

แผนภูมิที่ 8 แผนภูมิแสดงทักษะที่จำเป็นในการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้

ทักษะที่จำเป็นในการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้

1. ทักษะด้านสติปัญญา
2. ทักษะด้านการสร้างสัมพันธภาพ
3. ทักษะด้านการสังเกต
4. ทักษะด้านการตรวจร่างกาย
5. ทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ขอแสดงความยินดีกับนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการเรียน

สถาบันนวัตยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พักสายตา 10 นาที

แล้วจึงทำแบบสอบหลังการเรียน

แบบสอบหลังการเรียน

คำชี้แจง

ให้อ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถามข้อ 1.1-1.5

ผู้ป่วยหญิงอายุ 17 ปี มาโรงพยาบาลด้วยประวัติไม่มีแรงและอ่อนเพลียมา 5 วัน มารดาให้ข้อมูลว่า ผู้ป่วยคิดว่าตนเองอ้วนจึงรับประทานอาหารให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เหนื่อยทุกครั้งหลังทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อาบน้ำ รับประทานอาหาร ฯลฯ จากผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า อัลบูมินต่ำมาก จากการสังเกตพบว่า ผู้ป่วยรูปร่างผอมมาก เหนื่อยหลังจากเปลี่ยนชุดผู้ป่วย วัดสัญญาณชีพพบว่า อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส ชีพจร 110 ครั้งต่อนาที หายใจ 28 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 120/80 มิลลิเมตรปรอท เมื่อท่านเป็นคนแรกที่ประเมินสภาพผู้ป่วยครั้งแรกที่มาโรงพยาบาล จงตอบคำถามต่อไปนี้

จงเติมข้อความในช่องว่าง

1.1 แหล่งข้อมูลสำหรับการประเมินปัญหาของผู้ป่วยรายนี้ได้จากแหล่งใดบ้าง

1.1.1

1.1.2

1.1.3

1.1.4

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำเฉลยแบบสอบหลังการเรียนในหน้าต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำเฉลยแบบสอบหลังการเรียน

- 1.1.1 ผู้ป่วย
- 1.1.2 มารดา
- 1.1.3 บ้านที่โรงพยาบาล
- 1.1.4 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

จากตารางที่กำหนดให้ในหน้า 132-142 ให้ดำเนินการต่อไปนี้

- 1.2 ระบุข้อความวินิจฉัยการพยาบาลของผู้ป่วยรายนี้เรียงตามลำดับความสำคัญคือ
- 1.3 จากข้อ 1.2 ระบุวัตถุประสงค์ของการพยาบาลเรียงตามลำดับความสำคัญคือ
- 1.4 จากข้อ 1.3 ระบุวิธีปฏิบัติการพยาบาลพร้อมแสดงเหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพยาบาลแต่ละข้อเรียงตามลำดับความสำคัญคือ
- 1.5 จากข้อ 1.4 ระบุวิธีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติการพยาบาลคือ

โปรดตรวจสอบคำตอบกับคำเฉลยแบบสอบหลังการเรียนที่สมบูรณ์ในหน้า 143-147

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำเฉลยแบบสอบหลังการเรียน

143

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการ ปฏิบัติการพยาบาล
1	แบบแผนการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากช่วยเหลือตนเองได้น้อยลง	เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติ	1.1 ช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น การดูแลรักษาสุขภาพอนามัยต่าง ๆ เช่น ล้างหน้า แปรงฟัน เป็นต้น 1.2 เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ และซักถามความต้องการที่ต้องการให้ช่วยเหลือ 1.3 ให้กำลังใจและชมเชยทุกครั้งที่ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เอง	1.1 เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ 1.2 เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความไว้วางใจ และขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา 1.3 เพื่อให้ผู้ป่วยปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ	1.1 สังเกตว่าผู้ป่วยสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เองดีหรือไม่ขอให้ความช่วยเหลือ 1.2 สังเกตว่าผู้ป่วยมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสและขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติหรือไม่ 1.3 สังเกตว่าผู้ป่วยมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเองอย่างต่อเนื่องหรือไม่

คำเฉลยแบบสอบหลังการเรียน

144

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการ ปฏิบัติการพยาบาล
			1.4 ทบทวนกิจกรรมที่ ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติ ได้เองและกิจกรรมที่ ยังไม่สามารถปฏิบัติ ได้ให้ฟังและให้โอกาส ในการซักถามข้อ สงสัย	1.4 เพื่อให้ผู้ป่วย ทราบความ ก้าวหน้าของ ตนเอง	1.4 สังเกตว่าผู้ป่วย มีความสนใจใน การฟัง ถาม หรือ แสดงความคิดเห็น หรือไม่
2	ปฏิบัติตนไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการ รับประทานอาหารและได้รับสาร อาหารไม่เพียงพอเนื่องจากขาด ความรู้เรื่องประโยชน์และความ จำเป็นของอาหารต่อพัฒนาการ	เพื่อให้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร และได้รับสารอาหารอย่าง เพียงพอ	2.1 ให้ความรู้เรื่องความ สำคัญของอาหารต่อ วัยนี้ วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับการ รับประทานอาหาร ปริมาณสารอาหาร ที่เหมาะสม น้ำหนัก มาตรฐาน การออก กำลังกายและให้ โอกาสในการ ซักถามข้อสงสัย	2.1 ความรู้ทุกเรื่องมี ผลต่อการปฏิบัติ ตนและการเจริญ เติบโตของผู้ป่วย	2.1 สังเกตว่าผู้ป่วยมี ความสนใจในการ ฟัง ถาม หรือแสดง ความคิดเห็นหรือไม่ บอกวิธีปฏิบัติ ตนได้ถูกต้อง หรือไม่

คำเฉลยแบบสอบหลังการเรียน

145

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการ ปฏิบัติการพยาบาล
			2.2 ดูแลให้ผู้ป่วยทำ ความสะอาดปาก และฟันก่อนและหลัง การรับประทานอาหาร อาหารทุกครั้ง 2.3 ดูแลให้ผู้ป่วยได้ รับประทานอาหาร ตรงตามเวลาและ รับประทานอาหารครั้งละ น้อยแต่บ่อยครั้ง 2.4 แนะนำให้มารดาจัด หาอาหารที่ผู้ป่วย ชอบเป็นพิเศษมาให้ 2.5 ให้กำลังใจและ ชมเชยทุกครั้ง que ผู้ป่วย รับประทานอาหารได้ มากขึ้น	2.2 เพื่อกระตุ้นความ อยากอาหารและ และส่งเสริมให้มี สุขภาพปากและ ฟันที่ดี 2.3 เพื่อให้ได้ รับประทานอาหาร ตรงตามเวลาและส่งเสริม ให้รับประทานอาหาร ได้มากขึ้น 2.4 เพื่อส่งเสริมให้ ผู้ป่วยรับประทานอาหาร ได้มากขึ้น 2.5 เพื่อส่งเสริมให้ ผู้ป่วยรับประทานอาหาร ให้มากขึ้น อย่างต่อเนื่อง	2.2 สังเกตว่าผู้ป่วย ให้ความร่วมมือ หรือไม่ 2.3 สังเกตว่าผู้ป่วย รับประทานอาหารชนิดใด มากขึ้นหรือไม่ 2.4 สังเกตว่าผู้ป่วย ชอบรับประทานอาหาร ชนิดใด และรับประทานอาหาร ได้มากขึ้นหรือไม่ 2.5 สังเกตว่าผู้ป่วย รับประทานอาหาร ได้มากขึ้น มีปริมาณเท่าใด รูปร่างอ่อนขึ้น หรือไม่

คำเฉลยแบบสอบหลังการเรียน

146

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการ ปฏิบัติการพยาบาล
			2.6 ชั่งน้ำหนักสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และให้ข้อมูล ย้อนกลับแก่ผู้ป่วย ทุกครั้ง 2.7 ติดตามผลการตรวจ ทางห้องปฏิบัติการ	2.6 เพื่อประเมิน ความก้าวหน้า ของผู้ป่วยและให้ ผู้ป่วยทราบ ความก้าวหน้า ของตนเอง 2.7 เพื่อประเมิน ความก้าวหน้า ของผู้ป่วย	2.6 เปรียบเทียบ น้ำหนักที่ชั่งใน แต่ละครั้งว่าเพิ่ม ขึ้นหรือไม่ มากน้อยเท่าใด 2.7 เปรียบเทียบผล การตรวจทางห้อง ปฏิบัติการในแต่ละ ครั้งว่าเพิ่มขึ้น หรือไม่
3	เสี่ยงต่อปัญหาการพัฒนาการด้าน ร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคม เนื่องจากอยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโต	เพื่อให้ร่างกายมีพัฒนาการ ปกติ	3.1 ดูแลเอาใจใส่อย่าง ใกล้ชิดและสังเกตว่า พัฒนาการด้านใดที่มี แนวโน้มว่าผิดปกติ	3.1 เพื่อให้ผู้ป่วยได้ รับการดูแลที่ดี และให้ความช่วย เหลือได้ทันทั่วทั้งที่	3.1 สังเกตความพึงพอ ใจของผู้ป่วยและ เปรียบเทียบ พัฒนาการทุกด้าน ของผู้ป่วยกับ ทฤษฎี

คำเฉลยแบบสอบหลังการเรียน

147

ลำดับ ที่	วินิจฉัยการพยาบาล	วัตถุประสงค์ของการพยาบาล	วิธีปฏิบัติการพยาบาล	เหตุผล	วิธีการประเมินผลการ ปฏิบัติการพยาบาล
			3.2 ให้กำลังใจ และ ชมเชยพัฒนาการ ด้านที่ด้อยอยู่แล้วของ ผู้ป่วยและให้โอกาส ในการซักถามข้อ สงสัย	3.2 เพื่อส่งเสริม ให้มี พัฒนาการด้าน ที่ด้อยแล้วต่อไป	3.2 สังเกตว่าผู้ป่วยมี ความสนใจในการ ฟัง ถาม แสดง ความคิดเห็นหรือ ไม่ ยิ้มแย้มแจ่มใส หรือไม่

ขอให้นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย